

IV	15
ОД	23
Ф	Р 2196

УКРАЇНА

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ ТА ЇЇ ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

опис № 23
справа № 34

СТЕНОГРАФІЧНИЙ ЗВІТ про тринадцяту сесію Сумської обласної Ради народних депутатів двадцять першого скликання

Почато: 15 жовтня 1992 р.

Закінчено:

На 112 аркушах

Зберігати: постійно

Фонд	Р 2196
Опис	23
Архів	34

СТЕНОГРАФІЧНИЙ ЗВІТ

про роботу тринадцятої сесії обласної Ради
народних депутатів двадцять першого скликання

15 жовтня 1992 року

В роботі сесії взяли участь:

Депутати обласної Ради - 117

/відсутні з поважних
причин 56 депутатів/

Запрошені - 53

Відкрив сесію голова обласної Ради народних депутатів
Бондаренко Анатолій Дмитрович.

Для забезпечення роботи сесії відповідно до статей 20, 21, 22
регламенту обласної Ради народних депутатів одноголосно затверд-
жуються робочі органи: лічильна комісія, секретаріат сесії та редак-
ційна комісія / додаток № I/.

Після обговорення та внесення доповнень більшістю голосів
приймається порядок денний сесії обласної Ради.

Порядок денний

тринадцятої сесії обласної Ради
народних депутатів

1. Про проект нової Конституції України.

Доповідає Бондаренко А.Д. - голова обласної
Ради народних депутатів.

2. Про зміни в регламенті обласної Ради народних депутатів.

Доповідає Губар М.Г. - голова постійної комі-
сії мандатної, з питань депутатської
діяльності та етики.

3. Про зміни в Статуті редакції газети обласної Ради народних депутатів "Сумщина".

Доповідає Бойко В.М. - редактор газети
"Сумщина".

4. Про відновлення статусу села Великий Ліс Шосткинського району.

Доповідає Прядко А.І. - голова постійної комісії по законності, правах людини та охороні громадського порядку.

5. Інформація постійної комісії по законності, правах людини та охороні громадського порядку про виконання доручення дванадцятої сесії обласної Ради народних депутатів.

Інформує Прядко А.І. - голова постійної комісії по законності, правах людини та охороні громадського порядку.

6. Про зміни в складі комісії обласної Ради народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих.

Доповідає Титов В.П. - голова комісії обласної Ради народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих,

7. Про відміну податку з доходу для фірми "Побутсервіс".

Доповідає Мінченко М.В. - заступник глави обласної державної адміністрації.

8. Про подання прокурора Сумської області.

Доповідає Зозулинський Б.О. - заступник прокурора області.

9. Різне.

Одноголосно затверджується регламент роботи сесії.

Р е г л а м е н т

роботи тринадцятої сесії обласної Ради народних депутатів

Для доповіді "Про проект нової Конституції України"	- 35 хвилин
Затвердження регламенту обласної Ради народних депутатів	- 30 хвилин
Затвердження Статуту редакції газети "Сумщина"	- 15 хвилин
Для прийняття рішення "Про відновлення статусу села Великий Ліс Шосткинського району"	- 10 хвилин

- Для інформації постійної комісії по законності, правах людини по охороні громадського порядку - 15 хвилин
- Для прийняття рішення "Про зміни в складі комісії обласної Ради народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих" - 10 хвилин
- Для прийняття рішення "Про відміну податку з доходу для фірми "Побут-сервіс" - 20 хвилин
- Для виступів в обговоренні доповіді - до 7 хвилин
- Для виступів в обговоренні проектів рішень - до 3 хвилин
- Для виступів депутатів з короткими заявами, повідомленнями і відповідями на запитання /обговорення по цих заявах не відкривати/ - до 30 хвилин
- Для виступів по порядку ведення засідання, мотивах голосування, заяв, внесення запитів, пропозицій та зауважень - до 3 хвилин
- Для обговорення питань в "Різному" - до 30 хвилин

Перерву робити через 2 години на 20 хвилин.

Головуючий Брюховецький І.М. - депутат по виборчому округу № 3, заступник голови обласної Ради, надає слово для доповіді з першого питання порядку денного сесії "Про проект нової Конституції України" Бондаренку А.Д. - голові обласної Ради народних депутатів /текст доповіді - додаток № 2/.

Після закінчення доповіді Бондаренко А.Д. відповідає на запитання.

Слово надається Голюку В.П., депутату обласної Ради по виборчому округу № 37, який від імені Глухівської міської Ради народних депутатів зачитує заяву. Її приймають до відома /додаток № 3/.

Слово для співповіді по першому питанню надається Прядку А.І., голові постійної комісії по законності, правах людини та охороні громадського порядку /додаток № 4/.

Після закінчення співповіді оголошується перерва.

Після перерви розпочинається обговорення питання "Про проект нової Конституції України".

Головуючий Бондаренко А.Д. надає слово для виступу депутату по виборчому округу № 108 Пишному І.І.

Пишний І.І. Уважаемые депутаты, каждый из нас рассматривает Конституцию как основной закон государства, закон высшей юридической силы, в качестве универсального кодекса свободы народа и личности одновременно. Однако изучение проекта новой Конституции показывает, что в предлагаемом документе допускается возможность ликвидации и фактически урезаются те социальные ценности и гарантии для трудящихся, которые прямо закреплены в действующей Конституции. Это касается гарантированного права на труд, на общедоступное гарантированное медицинское обслуживание, на бесплатное высшее образование и, наконец, доступное жилище и коммунальные услуги.

В частности, в статьях 39 и 44 декларативно провозглашено право граждан на труд и жилье. Однако обязательств государства, которые гарантировали бы реализацию этих прав, не указано. Не гарантирована даже минимальная заработная плата. В проекте Конституции, статья 40, предусматривается право граждан на условия труда в соответствии с действующими нормами. Однако нет никакой ясности, кто же будет гарантировать условия труда — государство, правительство или кто-то третий. В то же время статья 23, абзац 3, "...преступникам, находящимся в местах лишения свободы" государство берет ответственность за их безопасность, а в статье 56, абз.3, таким лицам гарантируется государственная социальная защита. Возникает вопрос, кого же в первую очередь будет защищать такая Конституция, если она будет принята.

В статье 66 нет понятия "коллектив как собственность", которая предусмотрена в Законе Украины "О собственности", п.4, статья 2.

Предлагаю часть I статьи 66 изложить в такой редакции:

"Собственность на Украине есть публичная, частная и коллективная".
Норма, которая предложена в части 3 статьи 91 не гарантирует общей доступности профессионального образования лицам с низкими доходами.
Предлагаю изложить в такой редакции:

"Государственные органы местного и регионального самоуправления содержат учебные заведения в количестве, достаточном для обеспечения общеобразовательного уровня образования и обеспечения специалистами предприятий и организаций, которые находятся в публичной собственности".

Предлагаю также дополнить часть I статьи 156 таким предложением: "...а также профессиональные союзы в лице одного из всеукраинских об'єдинений, которое определено договоренностью между профцентрами Украины".

В статье 243 части 2 определено, что право возбуждать дело в конституционном суде надано узкому кругу лиц, что ограничивает возможность защиты конституционных прав граждан. Потому предлагаю дополнить статью записью: "...наделить правом обращаться в конституционный суд всеукраинским об'єдинением граждан в лице их выборных органов". Согласен, что проект Конституции Украины требует коренных изменений и доработки и его нельзя принимать в целом.

Слово надається депутату по виборчому округу № 26 Елишевичу Г.Л.

Елишевич Г.Л. Шановне товариство, мені доручила виступити комісія по науці і культурі, засідання якої, як і багатьох інших комісій, відбулось вчора. Пропозиції комісії викладені і знаходяться в редакційній комісії. В двох словах я доведу їхню суть, а потім спробую обґрунтувати, чому ми зайняли таку позицію.

Суть їх в тому, що з одного боку проект Конституції в такому вигляді, як він є, приймати не можна. Ми з цим одностайно погодились. Але мотивація відхилення цього проекту інша, ніж та, яка увійшла до проекту рішення, який пропонується нашій сесії.

І саме з цим проектом рішення в більшості його пунктів наша комісія по більшості голосів не погодилася. Чому?

Якщо відкинути всякі деталі, то суть проекту рішення, який пропонується прийняти нашій сесії, полягає в тому, що ми маємо проголосувати за повернення до старої системи влади. До тих порядків, що існували до серпня минулого року. Чому? Система Рад в тому вигляді, в якому вона була, і в тому вигляді, в якому вона залишається на даний момент, була створена не під реальну владу для Рад, а під реальну владу іншу. Без існування цієї структури, в руках якої є реальна влада, самі Ради ніякої практичної влади не мають.

Із серпня минулого року, коли була заборонена Компартія, і до нинішнього року, коли було введено президентське правління, у нас була влада Рад.

Ради дуже добре розпорядилися своєю владою? Досить подивитись, до чого ми прийшли.

Ради в тому варіанті, в якому вони є, не здатні нормально виконувати владні функції. В проекті рішення жодним словом не говориться, що Ради, або інша влада, яка обрана народом, повинна стати іншою. А говориться про ті Ради, які є. Ми проти того, щоб владу повертати в ті руки, тому що вони не здатні керувати областю. В нас на це немає часу, немає і компетентності. За нас керують інші люди, але від нашого імені. Тому ми проголосували проти більшості положень цього проекту.

Я нікого не хочу агітувати. В залі є люди, які хочуть повернення того, що було, і є такі, хто не хоче. Але, чи можливо це взагалі? Я вважаю, що це неможливо. Із внутрішніх причин. Зараз Україна шукає свій шлях у цивілізованому світі. Цей процес рано чи пізно нас кудись виведе. А те, що пропонується тут, це іще одна революція. Зворотна. До того, що було. Друга причина. Зовнішня. Якщо Україна повернеться до старих порядків, то буде спроба побудувати соціалізм в окремо взятій державі, яка вже була.

Не можна ставити питання, щоб повернути владу до того стану, який був.

Я вважаю історію формування цього документу непорядною. І сьогодні отримав до цього додаткові свідчення. Нам говорили про волю народу. Думанчук нам сьогодні підказав. Зібралися в Києві, виробили волю народу. Потім спустили її на область. З області надійшло в райони. А тут взяли глухівчани і вирішили не погодитись.

Я текстуально порівняв проект рішення із тим листом, лист був підписаний головами районних і міських Рад. В багатьох моментах це практично той же самий текст. До чого ж ми йдемо з таким всенародним обговоренням. Є народне прислів'я: "Брехнею шлях пройдеш, та назад не вернешся". Назад не вернешся, навіть якщо за це проголосує обласна Рада.

Бондаренко А.Д.: Слово надається Грищенку І.М. - народному депутату України.

Грищенко І.М.: Шановні депутати, шановні присутні, ми сьогодні обговорюємо дуже важливий документ. Я не буду зупинятися в цілому на аналізі проекту Конституції, дуже мало для цього є часу. Позиція депутатів Верховної Ради відома всім і депутатам обласної Ради, присутнім на цій сесії. Ми свої позиції висловлюємо відкрито.

Сьогодні я хотів би зупинитись на деяких моментах проекту Конституції, котрі не можуть бути прийнятими, і це стосується, в першу

чергу, Рад народних депутатів. Сьогодні йде атака на Ради, на народо-владдя. Все проти того, щоб народ міг обрати Президента, суддю, голову Ради, навіть начальника поліції, як це робиться в цивілізованих державах. Під різними лозунгами прагнуть скомпрометувати їх. Ради себе нічим не скомпрометувати. Ради, практично, самостійно ніколи не працювали. Раніше вони були ширмою для партійних органів. І звичайно, не можна погодитися з тим, що кажуть, що Ради - це вигадка більшовиків, що Ради появились в 1918 році. Ради дійсно появились дуже давно, це наша історія, це наша традиція. Ради є найбільш демократичною формою управління і ради під тими чи іншими назвами існують у всьому світі. Інша справа, що хто там депутати, які там вибори.

Звичайно, Верховна Рада зробила дуже велику помилку. Причин дуже багато, але ми розрізали структуру Рад, зробили фактично переворот у державному устрої. Зараз ця ситуація аналізується в Верховній Раді. Такого становища немає в жодній іншій державі. Ще один приклад: Білорусія. Нема там представника Президента. Ради там працювали і зараз працюють. Ми, голови районних Рад, обговорювали в своїх колективах, що ряд положень Конституції не відображає інтересів народу і носить по своїй суті не демократичний характер.

Треба зібрати Всеукраїнський з'їзд Рад і хай послухає Президент, хай послухає Верховна Рада про те, що думає народ. Ніхто з нас не може стояти осторонь.

Бондаренко А.Д. надає слово для виступу депутату Казбану В.П., виборчий округ № 7.

Казбан В.П. Шановні депутати, шановна президія, шановні запрошені. Ми сьогодні зібралися з вами, щоб обговорити надзвичайно важливе питання про Конституцію. Ми з вами нічого не приймаємо, ми тільки обговорюємо. Перед тим, як назвати основні питання, які виникли при обговоренні в комісіях, я хочу сказати, чи маємо ми право обговорювати проект Конституції. Проект зроблено за старими мірками. Я не побачив там підписів ні голови конституційної комісії, ні членів конституційної комісії. Тобто, йде анонімний документ.

Давайте висловимо основні наші погляди. На мій погляд, цей проект може стати основою для обговорення. Але він, звичайно, дуже багато має зауважень. Основні з них.

Проект ігнорує національний характер України, як держави, що проявляється в преамбулі. Термін "народ України", нема такого народу. Повинно бути "український народ".

В розділі першому немає жодної згадки, в розділі дев'ятому відсутні згадки про державну мову. З огляду на це пропоную в розділі першому проекту внести зміст першого та другого пунктів Декларації про державний суверенітет, що Україна є суверенною, незалежною державою і далі за текстом. І обов'язково статтю третю доповнити другим реченням, взяти^М з Декларації: "Громадяни республіки всіх національностей становлять народ України". Наступне, розділ дев'ятий проекту Конституції, а у нас – пункт 2,5. Записати: "...державною мовою України є українська мова, як мова корінної нації".

Стаття 228. Допускає непрямі вибори керівників обласних, районних Рад та конституційне підтвердження теперішньої системи призначення з гори голів управ. Це підриває основні засади демократії, створює умови для згортання демократії, встановлення автократичної влади Президента. Тому потрібно включити сюди пропозиції щодо демократичного вибору голів наших адміністрацій будь-якого рівня.

Стаття 127. Зняти слова "по одномандатних виборчих округах", а замість цього включити "на багатопартійних засадах", що також буде сприяти політичному плюралізму і підтвердить основні засади демократичних виборів.

Стаття 187. Передбачити виборність голів обласних та районних управ виборцями відповідних адміністративно-територіальних одиниць, при збереженні їх підпорядкованості Президенту.

Наші виборці мусять обирати і голів обласних Рад, і представників Президента.

Стаття 255. "Національними святами України є День незалежності 24 серпня". Питань не має. Але я вважаю потрібним додати, що державними святами є 24 та День соборності України 22 січня.

Стаття 127, абзац другий. Хто може бути депутатом. "Депутатом може бути громадянин України, який постійно проживає на її території не менше 20 років" і т.д. Але додати: "... та вільно володіє українською мовою". Також послом може бути громадянин України, який проживає на її території, має 35 років, далі за текстом. Також в кінці додати: "... та вільно володіє українською мовою".

Стояло питання про Ради. Ради дійсно не можуть виконувати ту роль, яка на них покладена, скажімо, на початку створення більшовицького режиму. В той час Ради виконували свою роль, вони були механізмом, яким досить легко керувалась більшовицька влада.

Зараз структура лишилась без змін. Але міняється політична система і, звичайно, Ради повинні мати певні структурні зміни. Тому пропонується провести реформу Рад. І після цієї реформи провести вибори за професійними якостями. Не мається на увазі, що обирати директорів, голів колгоспів, і т.д. Ні, обирати перш за все тільки тих людей, які згодні відмовитися від своєї професії і зайнятися депутатською діяльністю. Єдиним реальним і політично прийнятним шляхом є прийняття Конституції новим складом Верховної Ради, обраної на багатопартійних засадах, за новим виборчим законом, який би поєднував елементи мажоритарної та пропорційної системи.

Після прийняття Конституції Верховна Рада могла б стати палатою депутатів національних зборів.

Дякую за увагу.

Бондаренко А.Д. Слово надається депутату Закрою В.М., виборчий округ № 29.

Закрой В.М. Шановний голово, шановна президія, шановні депутати!

Вчора планово-бюджетна комісія прийшла до висновку, що таку Конституцію приймати нема резону.

Над цією Конституцією працювали досить серйозно. Але багато, що треба відкидати, багато треба перепрацьовувати.

Мабуть, було б потрібно створити альтернативний проект Конституції.

Друге. Наша комісія внесла деякі правки в існуючий проект. Що я маю на увазі? В проекті є термін "національні меншинства". Треба визначитись, що таке "нація" і що таке "національність". Я пропоную передивитись взагалі і саме розуміння терміну "нація" і визначити його таким чином: "Нація - стійка спільність людей, яка історично склалась на базі спільної спільності, економічного життя, території та психічного складу, що виявляється в особливості культури та побуту". Майже весь український народ, ми живемо у цьому просторі, в нас склалась і культура, і життя і т.і.

Те, що я прочитав, я взяв з словника і викинув одне слово "мова".

Але мови можуть бути різні. Кожна народність має право на свою культурну автономію. Таким чином, національність можна було визначити як належність людини до певної народності.

Друге. Правильно було порушене питання відносно Рад. Ради були і раніше. Але рада сама в собі несе зміст, що люди приходять ради-тись, але це не є їх основна робота. Це було у козаків, вони прийшли, порадилися і пішли шаблями махати. Це не керівний орган. Потрібно в'яснити, якщо у нас Рада, а наша назва пішла не від козацьких рад, "а от советов". Це прямий переклад. А Ради були названі Леніним для того, щоб протипоставити цю владу парламентаризму буржуазному. У той час ідеологами комуністичного способу життя як раз була і продумана система рад, коли керують державою революціонери-професіонали. Тому нам і треба зараз робити реформування рад, тому представницькі органи повинні бути на професійних засадах.

Далі, мені не зрозуміло, чому питання про символіку ми повинні виносити на референдум? Це не зрозуміло: в Конституції прямо повинно бути відображено, що символікою є жовто-блакитний прапор і тризуб, що державною мовою є українська мова. І ніяких референдумів з цього питання не треба проводити.

У нас, в демократичному блоці, у всьому суспільстві відбувається переорієнтація сил і відповідна переорієнтація. У деяких сил є великий потяг федералізувати державу, позбавити її унітарності. Які доводи? Є регіони, де проживає більшість якоїсь нації. Виникає питання. Наприклад, може виникнути автономія в автономії, а це вже нонсенс. Треба змінити термінологію і прийти до якогось консенсусу.

Ще одне. Григорій Львович сказав, що це є потяг назад. Воно повертатися назад не буде. Більшість з тих, хто відстоював комуністичні позиції, зараз стоїть на буржуазно-ліберальних позиціях.

Дякую за увагу.

Бондаренко А.Д. Слово надається депутату по ІІЗ виборчому округу Шпетній Ганні Іванівні.

Шпетна Г.І. - Шановні депутати, шановні запрошені, сьогодні ми завершуємо перший етап обговорення проекту нової Конституції

України, яка має стати основним законом нашої молоді держави, законом, який би ми поважали і виконували, законом, який би вивів Україну до світової цивілізації і, разом з тим, утверджував би її суверенітет: незалежність.

Яким буде цей закон, залежить від кожного з нас, і це покладає на нас велику відповідальність. Ясно, що не всі з нас професіонали, не всі змогли глибоко і ґрунтовно розібратися в статтях і розділах проекту. Але в кожного з нас склалася певна думка по оцінці цього проекту. Формувалася вона в залежності від здібностей і розвитку кожного в розмовах з виборцями, на засіданнях постійних комісій. До речі, багато виборців висловили прохання більше друкувати на сторінках газет виступів вчених, істориків, юристів з доступним і професійним аналізом проекту нової Конституції, а також давати порівняльну характеристику законам інших країн.

Це вже я звертаюсь до працівників преси. Через запропонований проект ми повинні зрозуміти, яким шляхом йде наша держава, яке її майбуття і яке місце займе в ній людина. Це питання особливо хвилює старше покоління, молодь дивиться в майбутнє більш оптимістично. Мені, як вчителю, і моїм колегам цей документ повинен надати впевненості в майбутньому, бо цю впевненість ми повинні передати своїм дітям і їх батькам.

На жаль, ми не можемо переконати своїх вихованців у тому, що основний Закон нашої молоді держави гарантує їм основні права і свободи. І це найбільш вразливе місце проекту, з яким не погоджується більшість людей. Якщо стаття 12 стверджує про рівність громадян України у користуванні конституційними правами і свободами без будь-якої різниці щодо походження, соціального і майнового стану, то наступні статті проекту закону пропонують деякі права, що реалізуються лише з матеріальними витратами. Як вже багато сьогодні говорили, що статті 44, 46 позбавляють людей соціального забезпечення щодо отримання нормального житла і охорони здоров'я. Болючим і тривожним є право на освіту в статті 48.

В той же час в статті 39 сказано, що держава створює рівні можливості для громадян у виборі професії. Це протиріччя і турбує всіх нас. Якщо більшість з нас отримала вищу освіту, роками отримувала державне житло чи збудувала за власні гроші, роками отримувала безплатну медичну допомогу, то наших дітей чи онуків буде позбавлено цих можливостей.

З цим погодитися ми не можемо. Більшість виборців вважає, що кожному громадянину України повинно бути надано право вибору платної чи безплатної форми освіти, медичної допомоги.

Згодна з тим, що окремою статтею слід визначити, якою повинна бути державна мова. Але в цей перехідний період дати можливість випускникам шкіл з російською мовою навчання стати студентами українських ВУЗів без обов'язкового іспиту з української мови з тим, щоб за стінами ВУЗів не залишалися здібні учні, і лише тому, що не досконало володіють українською мовою. Опанувати цю мову вони зможуть під час навчання у цих ВУЗах.

Далі. В нині діючій Конституції України, в статті 27 говориться про те, що держава дбає про охорону, примноження і широке використання духовних цінностей для морального і естетичного виховання людей, підвищення їх культурного рівня. Але в статті 93, 94 нового проекту цього не передбачається. То чи не буде так, що наше телебачення і далі сприятиме знеціненню всіх моральних і етичних норм, зокрема шляхом реклами сексуальних фільмів саме тоді, коли перед екранами збираються діти.

Таким чином, я згодна з пунктом І рішення про необхідність повної переробки проекту.

На закінчення хочу сказати. Наш народ будує власну, незалежну державу. Велика в цій справі роль вчителя, бо саме він ліпить, відточує, гарантує основу нового суспільства, тобто майбутнє нації. Давай-те всім миром піднімати значення освіти, робити так, щоб освічена людина зайняла належне місце в суспільстві, а люди з низьким рівнем освіти і вихованості не хизувалися своїм міцним матеріальним благополуччям. Тим більше, коли це люди без честі і совісті.

Закликаю керівників державних адміністрацій, голів Рад, представників Президента в цей складний час не відмахуватися від проблем освіти, не нарікати на дірки в бюджеті, а все-таки вишукати кошти, щоб підтримати школу і вчителя, залучати до цього місцевих кооператорів, бізнесменів, фермерів, колективних господарників. Тільки за таких умов молоді, талановиті люди матимуть змогу одержати відповідну сучасну освіту для творчої праці на благо нашої України.

Дякую за увагу.

Бондаренко А.Д. Слово для виступу в обговоренні надається Думанчуку Юрію Веніаміновичу, голові Путивльської районної Ради народних депутатів.

Думанчук Ю.В. Уважаемые товарищи депутаты и приглашенные! Сегодняшняя сессия областного Совета подводит итоги обсуждения проекта Конституции в трудовых коллективах области.

Я хочу сказать, что в Путивльском районе обсуждение данного проекта проходило очень критически. Проект не получил одобрение ни в одном сельском Совете, ни в городском, ни в районном. Аналогичная оценка дана ему и в 80 трудовых коллективах. Все это не случайно и связано с тем, в первую очередь, что его разработчики отошли от принципов, которые заложены в Декларации о государственном суверенитете Украины и в концепции новой Конституции. В первую очередь, это касается основного принципа, на котором зиждется любое, считающее себя демократическим, государство – принципа народовластия.

Я хотел бы напомнить основные моменты, как эти вопросы трактуются в данном проекте Конституции. В принятой Верховным Советом 16 июля 1990 года Декларации, в главе II провозглашается: "Народ Украины является единственным источником государственной власти в республике. Полновластие народа Украины реализуется на основе Конституции республики как непосредственно, так и через народных депутатов, избранных в Верховный и местные Советы Украинской ССР". И в конце Декларации сказано, что эта декларация должна явиться основой для разработки новой Конституции. Как же этот принцип реализуется в проекте Конституции?

Если в статье 3 первого раздела говорится о том, что народ, который составляют граждане всех национальностей, является единым источником государственной власти местного и регионального управления. Как видите, эта формулировка идентична той, которая заложена в Декларации. Но когда мы дойдем до раздела проекта, где это положение конкретизируется, ситуация совершенно другая.

Статья 196. "Местные органы государственной исполнительной власти". Тут записано: "Областные и районные управы в пределах своей компетенции контролируют и координируют деятельность органов местного и регионального самоуправления".

Статья 197. "...председатель областной управы назначается и увольняется с должности Президентом. Председатель районной управы назначается и увольняется с должности председателем областной управы с последующим утверждением Президентом".

198 статья. "Председатели управ для обеспечения эффективного осуществления своих полномочий создают отделы и управления, другие службы, назначают и освобождают от должностей их руководителей".

А теперь подумайте, что осталось от провозглашенного в Декларации принципа народовластия на основе части раздела исполнительной власти. Более того, избранные населением Советы статьей 196 ставятся под контроль главы исполнительной власти, назначаемого сверху, а не подконтрольного народу. То есть, фактически устанавливается главенство исполнительной власти над представительной, избранной народом и отражающей его интересы.

Как проект Конституции трактует принципы работы самих местных Советов? Ну, во-первых, местные и региональные Советы в проекте вообще выделены в отдельный раздел, к государственной власти не относятся, т.е. фактически, начиная с областных и ниже, народ, избирающий Советы, от государственной власти отстраняется.

Во-вторых, местные и региональные Советы состоят из советников, которые ответственны за определенную сферу самоуправления, возглавляют соответствующий исполнительный орган, и практически Советы из органов представительной власти на первом же заседании превращаются в исполнительный орган. Но только не государственный и самоуправленческий, а при наличии исполнительного органа государственного на данной территории, проект Конституции предлагает ввести двоевластие. К чему приводит двоевластие, мы из истории знаем.

Все это приводит к непомерному усилению исполнительной власти над представительной, выводит исполнительную власть из-под контроля народа. И принципы народовластия, заложенные в Декларацию и концепцию Конституции, ликвидируются. Поэтому я считаю правильным предложение о том, что эти разделы надо полностью из"ять из проекта Конституции, полностью переделать, и те принципы, на которых необходимо переделать разделы, я лично поддерживаю.

Если же в общем оценить разделы Конституции, касающиеся деятельности органов власти на местах, то просматривается линия на желание создать вертикальную систему исполнительной и судебной власти, одновременно ликвидировав систему представительных органов, что является неприемлемым. Советы являются единственным органом, представляющим интересы населения, а предложенный проект практически разводит Советы по разным углам.

Все мы знаем притчу, когда отец заставлял сыновей ломать связанный веник, все знают, что из этого получилось. Но когда этот веник развязали, то очень легко его уничтожили. Также с данным проектом Конституции, где представительные органы власти разбрасываются по разным углам. И поэтому не случайно проект Конституции предлагает ликвидировать однопалатное построение нашего органа верховной власти и преобразовать его в Национальное собрание. В итоге - советов, как таковых, практически нет. Кому-то может нравиться, кому-то не нравится слово "советы", но создавали их не большевики, а рабочие, в том же Иваново. И если брать Центральную Раду, то более 300 человек в Центральной Раде были представители Советов, где большевики большинства в то время не имели.

Я предлагаю нашей сессии высказаться за то, чтобы в будущей Конституции была предусмотрена четкая система Советов всех уровней. Они должны быть включены в систему государственной власти в части делегированных им государственных полномочий и должно быть сохранено название нынешнего органа высшей законодательной власти в республике Верховный Совет и однопалатный принцип его построения.

Я хочу ответить пану Елишевичу. Я не понимаю, почему вызывает такое озлобление, что председатели районных Советов, а нас было 200 человек, собрались и высказали на всю республику свое мнение? Кстати, это обращение подписали представители всех без исключения областей нашей республики, в том числе Львовской, Тернопольской, Закарпатской, Ивано-Франковской и все остальные.

Хотим только одного, чтобы народ сам решал свою судьбу.

Еще одно. Сегодня те идеи, которые поддержаны депутатами Донецкой, Днепропетровской областей, которые отвергли данный проект Конституции, сегодня этот процесс идет и по другим областям.

Давайте проанализируем, а кто выступает против Советов? Все мы, когда выбирались депутатами - были за Советы, в том числе и Елишевич. Стоило Елишевичу попасть в президентскую структуру и он уже против Советов. Давайте быть последовательными в своих позициях.

Я далек от мысли, что мои высказывания всем понравятся сегодня, но я хотел бы только одного, чтобы депутаты областного Совета, принимая сегодня решение, принимали его с полной ответственностью за ту судьбу, которую мы вкладываем в это решение, и с учетом мнения тех людей, которые работают в поле, у станка и т.д.

Сегодня эти мнения неоднозначные.

Спасибо за внимание.

Бондаренко А.Д. Слово надається депутату Калиняку Олегу Петровичу, виборчий округ № 105.

Калиняк О.П. Шановні депутати! Я повністю розділяю стривоженість виступаючого переді мною пана Єлишевича, що в нас іде реванш тих сил, яким не сподобались реформи, не сподобалась наша самостійність, які з цим ніяк не можуть примиритися.

Я хотів би конкретніше зупинитися на одному питанні. Тут лунають голоси на підтримку колективної власності. Що це за форма така "колективна власність"? Чим вона відрізняється від публічної власності? За колективну власність більш всього тримаються голови колгоспів і т.д. І виступають від імені народу, прикриваючись народом.

Як відомо, колективізація почалася в кінці 20-их років, на початку 30-их років. І до сих пір старі люди з замиранням серця говорять: "Хороша штука - колгосп, тільки дай боже, щоб не в нашому селі вона була, і щоб ніколи його наші очі не бачили".

Ще хочеться навести вірші саме того періоду:

"Був Миколка-дурачок, була булка пятачок,
а як стали комісари, то й висівки описали,
а як стали колективи, з церкви дзвони полетіли".

Ця колективізація коштувала мільйони життів наших селян, селян, які були дійсно господарями, тої сили, яка тримала славу України, тримала нашу економіку. До сих пір ми не можемо опам'ятатися після цієї травми. І знову продовжуємо відстоювати оцю форму колективної власності, яка була ні чим іншим, як концтабором для людей. І добре зроблено в проекті нової Конституції, що передбачена тільки публічна власність і приватна.

Далі. Ще нам нав'язується проектом рішення, щоб проводити референдум щодо суспільно-політичного устрою. І це тепер висловлюється від імені людей. Я дуже часто спілкуюся безпосередньо з людьми. І ніхто не запитує: "В якому я устрої живу?" Навіть дуже погано розбираються: чи я при капіталізмі живу, чи при соціалізмі. А людині потрібно, щоб була законність і щоб вона належним чином була вислухана, до цього ми прагнемо.

Що стосується Рад. Знову хочеться навести такий афоризм, народний: "Не было совета - не видала ж... света, прибул совет - увидала ж... свет".

Ви розумієте, це афоризм з тих часів, тому що Ради були тим інструментом поневолення людей. /Шум в залі/.

Чим були Ради? Ради були фіговим листком.

Після ухвали Верховною Радою цього проекту в нас пройшла районна сесія, пройшла досить спокійно. Але після того, як представники побували в Києві, голови районних Рад, в них пройшла нарада. І товариш Грищенко в нас виступав, і його виступ і запропонований проект рішення - як близнюки-браття.

Тепер про референдум. Референдум дійсно можна проводити тільки з одного питання: про довіру теперішній Верховній Раді і про сфери обрання Верховної Ради. Більше ніяких референдумів не потрібно.

Дякую за увагу.

Бондаренко А.Д. Слово надається Марченку Володимирі Романовичу, народному депутату України.

Марченко В.Р. Уважаемые депутаты, хотел бы несколько слов сказать о правовых основах по обсуждению проекта Конституции. Потому что было сказано, что он анонимный, безымянный и т.д. Ничего подобного. Этот проект имеет своих авторов. Имя: председатель комиссии - Президент Кравчук Л.М., сопредседатель - Пляц И.С., члены конституционной комиссии голосовали по этому проекту, голосовали по-разному. Это во-первых.

Во-вторых. Верховный Совет принял решение, в котором рекомендовал сессиям или Советам всех уровней обсудить этот проект. Я хотел бы сказать, что статья 56, как насмешка над теми гарантиями, которые даются основной массе людей, говорит о том, что: "... особі, яка відбуває покарання в містах позбавлення волі надається оплачувана робота, гарантується соціальний захист, створюються умови для духовного і фізичного розвитку, удосконалення своєї особистості."

Поэтому я полностью согласен с тем, что сказано в проекте постановления о несогласии с вышесказанным.

Хотел бы остановиться на вопросе о Советах, и о балансе исполнительной и представительной власти как на местах, так и на уровне Советов. Говорят, Советы - термин большевиков. Я хочу сказать,

что в таком случае Пилипа Орлика тоже надо считать большевиком. Потому что в ст.6 его конституции была рада. Если посмотреть Конституцию Западноукраинской Народной Республики, то там записано: "Ця конституція схвалена українською Національною Радою на засіданні в 1918 році". В Конституции Украинской Народной Республики тоже была Рада.

Это историческая традиция народа.

Я хочу это доказать. Если отрицать необходимость местного самоуправления, это значит-пойти против тех мировых тенденций, которые развиваются в мире. Это значит - признать, что Швеция, Конституция которой практически является регламентом работы Советов по принятию решений. И Швейцария, где работают кантоны полностью. И в Италии, Испании, Франции, которые практически отказались от той системы, по которой мы живем.

Хотел бы сказать о принципах формирования Советов и соотношения властей.

Я категорически не согласен, что местные органы государственной власти полностью взяли под контроль функцию и деятельность Советов. Статья 197. "Обласну и районну управу очолюють голови управ, які здійснюють свої права на засадах одноособовості і персональної відповідальності".

В проекте представитель Президента выдвигает, скажем, судей. Если посмотрим, что представитель Президента может приостанавливать действие исполнительного органа соответствующего уровня и только орган может обратиться к суду. Это неправильно, это нарушение презумпции невиновности, которая закреплена в одной из статей. Поэтому, если говорить об опасности, то это опасность прихода диктатуры.

Даже Конституция Орлика в традициях не поддерживает такую структуру формирования законодательных и исполнительных властей.

Хочу вернуться к 6-ой, 7-ой статьям Конституции Орлика, где сказано о том, что: "...однак, коли деякі запорізького війська гетьмани, привласнивши собі неслухну, несправну самодержавну владу, узаконили самовладно таке право "так хочу, так повелевано", та через те самодержавство, невластиве гетьманському уряду, виросли численні в запорізькому війську незлагоддя, разоріння прав, та вольностей".

Поэтому такая структура не соответствует традиции народа Украины. Я хочу зачитать Декларацию генерального секретариата Центральной

Рады. Так вот здесь, мне кажется, лучше не скажешь: "... народ своїм чуттям найкраще розуміє ідею справжнього народоправства, ідею демократичної влади, яка іде знизу, а не з гори, яка є для народу, а не народ для неї".

Более того, если посмотреть, как анализируют нашу Конституцию иностранные эксперты, вот за 8 августа, газета "Голос України" пишет, что иностранные эксперты выступают категорически против назначения Президентом своих представителей на местах, против того, чтобы давать такие полномочия.

Я сторонник того, чтобы в Конституции был заложен тот механизм, который бы об"единил наше общество, об"единил и не делал конфронтации. Для этого такая идея заложена и такой идеей может быть истинная демократия, истинное народовластие. Поэтому мы внесли предложение, как определить эти принципы. Суть заключается в том, что именно исполнительные органы власти должны формироваться представительными, которые выбраны на демократической основе.

Некоторые моменты по выборам народных депутатов. От того, как будут выбраны народные депутаты, в значительной степени зависит, демократическое ли будет государство, будут ли советы полноправными и полноценными выразителями идей народа и его решений.

По проекту Конституции предлагается вариант, по которому будет избран тот, у кого есть деньги, которого будут финансировать.

Несколько вопросов о собственности. Здесь говорили, что коллективная собственность – это та собственность, которая себя опозорила или не оправдала. Это совершенно неправильно. Вы посмотрите структуру бюджета США. Только 4 процента валового об"ема продукции выпускается частной формой собственности. 89 процентов – акционерной, корпоративной, то есть коллективно-долевой собственностью. Поэтому закрепление в Конституции коллективной формы собственности я считаю оправданным. Более того, в программах США и других государств развиваются коллективные формы собственности.

Теперь о профессионализме. Безусловно, я признателен депутату Тимошенко, который сказал, что я профессионал по всем вопросам. Я хочу сказать, что стараюсь не быть "кнопочником", а прорабатывать вопросы. Хотел бы заметить, что хамство всегда есть хамство и красит того, кто его проявляет, и оно не обойдет никого, даже если он депутат областного Совета.

Спасибо.

Бондаренко А.Д. радиться з депутатами з питання подальшої роботи сесії. Вирішили надати слово депутатам, які наполягають на виступі /це Любчак, Баштовий та Пилипенко/, і припинити обговорення.

Бондаренко А.Д. надає слово Любчаку Віктору Панасовичу, депутату по виборчому округу № 17.

Любчак В.П. Уважаемые коллеги, уважаемый председатель и заместитель, понимаю, что все устали и мы устали. Но я лично возмущен тем, что мы не хотим обсудить документ, который будем принимать. Мне непонятно отношение многих из вас к этому вопросу. Если мы не хотим, зачем тогда было включать в повестку дня. Восточная мудрость гласит: "Даже дурак один раз в год говорит истину". Я не думаю, что кто-то себя причисляет к этой категории. Не буду сейчас останавливаться на тех предложениях, которые высказаны на комиссии, они внесены в редакционную комиссию, наверное, будут учтены. Мне поручено информировать о тех сомнениях, которые прозвучали на комиссии, а по некоторым вопросам хочу высказать свою точку зрения.

Я хотел бы не убеждать вас, а призвать просто хорошо подумать. Мы почему-то живем тремя жизнями: одна жизнь дома, одна на работе и третья здесь, в этом зале. Но нет трех жизней, одна у нас она и мне больно это сознавать. Подумайте, как мы живем дома: женимся, замуж выходим, рожаем детей, потом начинаем воспитывать, обучать, стараемся, чтобы они получили образование, чтобы они были здоровы, стараемся их оградить от воздействия "черных сил". Здесь мы это забываем. Что лежит в основе развития общества? Первое – просвещение, второе – право и третье – здравоохранение. Никуда вы от этого не денетесь. На любом языке говорите, но если этот язык не будет защищен законом, он не найдет свое отражение. И мне хотелось бы, чтобы в новой Конституции нашли отражение вот эти три краеугольных камня, на которых основывается развитие общества.

А что у нас в проекте Конституции есть, чтобы закон действовал? Тот, который сейчас бездействует? Я не буду называть фамилию. Одному руководителю областного масштаба говорю: "Так закон запрещает это", а он отвечает: "А Вы что думаете, законы умные люди пишут?" Вот вам парадокс. Поэтому я очень бы просил перенести модель семьи на модель государства. Мне, например, понятно, какие первые вопросы надо высветить в проекте новой Конституции. Я за то, чтобы этот проект не принимать и за то, чтобы доработать и чтобы были альтернативные варианты. Совет как угодно назовите, но он не действует. Профессионализм? Сейчас

все грамотные. Но в моем понимании, президиум 20-25 человек, он должен быть полностью освобожден и он должен быть полновластным хозяином в области. У двух хозяев никогда не будет порядка: "У семи нянек дитя без глаза" - в народе говорят. Они должны контролировать работу всех исполнительных, судебных органов, прокуратуры. Полностью Совет должен руководить. Важно, чтобы он руководил на месте, в регионе, всеми событиями: политическими, экономическими, социальными. А мы собрались, президиум перед нами отчитался и решили, хорошо он работает, добавили, поправили, покритиковали и поставили задачу до следующей сессии.

Далее. О смертной казни. Мне хотелось бы как гражданину, как врачу подчеркнуть. Мне даже страшно слышать. Возьмите Чикотило, Днепропетровск, Одессу: 50 с лишним убийств, а предлагают его лечить, воспитывать.

Логика нет. Почему мы даем право преступнику лишать кого-то жизни?

Следующее. Тут все подчеркивают: "унитарная держава". Никогда она не может быть унитарной, если уже есть Крымская автономия. Если принять это положение, то Крымскую зону надо ликвидировать, что вряд ли удастся.

По вопросу собственности. Насколько я знаю, есть два вида собственности: государственная и частная. Коллективная - это тоже частная. То, что у нас ее извратили - это наша вина. Но это форма частной собственности. И кооперативная - это тоже форма частной собственности.

И по проекту решения. Комиссия предлагает I пункт одобрить, п.2.1. Не берусь выразить свою точку зрения. П.2.3. 5-й абзац убрать, 7 и 8 абзацы полностью убрать. Я думаю, нет необходимости комментировать. П.4 - полностью убрать, потому что практически с "езд народных депутатов незаконченный орган. И 5-й пункт убрать.

И последнее, что касается забастовок. Получается деление на касты, как в Индии. Шахтеру можно бастовать, а врачу нет. А чем я хуже? Если давать право на забастовки, то всем давать. Если не давать, то с оговоркой, что если забастовка принесет вред экологии и т.п. Поэтому надо и над этим вопросом подумать, чтобы это не привело к безумным действиям какого-либо коллектива.

И в заключение. Очень вас прошу. Мы все были виноваты, когда приняли ту Конституцию, и все будем виноваты, если примем эту Конституцию. Мне бы хотелось, чтобы мы все поработали и внесли конкретные предложения по изменению статей.

Спасибо.

Бондаренко А.Д. Слово надається Баштовому Володимирі Юхимовичу, депутату по виборчому округу 21.

Баштовий В.Ю. Шановні депутати, ми сьогодні те діло, яке робимо, а діло святе, діло прийняття основного Закону народу, народу, який має на це право, народу, який став основою індоевропейської цивілізації, народу, який дав індоевропейським народам основу основ - мову, народу, який дав основу всім п'яти світовим релігіям у своєму світоглядному погляді, тому я просив би до цієї справи поставитись належним чином.

Сама найперша наша Конституція - це християнська мораль. Вона створена нашим народом. Інша, остання редакція нашої конституції християнської моралі була видана 282 роки тому назад. І тут були праві і Анатолій Дмитрович, і шановний депутат Марченко, вони були абсолютно праві, що козацька конституція проголосила традиції християнської моралі, яка була потім у них запозичена демократами Америки і інших європейських цивілізацій. Нашій Конституції 282 роки. Козаки б не були козаками, якщо б "пасли задніх". Все поглядаємо на захід. Так щож, вивчати досвід західу? Ні. Може, по-перше вивчемо свій? Бо першим у світі прийняли конституцію. Це сталося 5 квітня 1710 року, коли гетьман Пилип Орлик склав акт під назвою: "Пакти і конституції у справі вольності запорожського козацтва". От, послухайте, які були основні тенденції законопроекту.

Основною статтею Конституції Пилипа Орлика стало проголошення незалежності України. Від Московщини до Польщі. Та найголовніше в ній - виклад норм побудови держави, те, що якраз нам сьогодні потрібно. За сучасними мірками Україна мала стати парламентською республікою, мала заснувати козацький парламент, який складався б з малої та великої Ради. Наголошую, що слово "Рада" - це українське слово і ніхто не має права його перекручувати. На чолі поставили гетьмана. Права, якими наділявся гетьман, позбавляли його від авторитаризму. Усі справи він мав вирішувати не самовільно, а спільно з малою Радою. А коли б щось було б помічено супротивного, негативного, шкідливого правам, вольностям військовим, тоді ж генеральна старшина, полковники і генеральні радники матимуть вільними голосами його вельможності сказати про порушення прав та вольностей вітчизняних. На такі викази не має ясно-вельможний гетьман ображатися і чинити помсти. Власне, Конституція торкалась не лише прав і обов'язків найвищого чину. Вона визначала весь устрій держави. Зокрема, визначалось, що урядові посади як військові, так і адміністративні мають бути виборні і гетьман не в силі

призначати когось самовільно, як діє в нас сьогодні представник Президента. Усі полковники вибираються, а гетьман їх тільки затверджує. Конституція відділила державний скарб від гетьманського, забезпечила права запорожців, міщан, опікала вдів та сиріт та визначала поширення освіти між рівними синами України. Отож, шановні, може посвяткуємо 5 квітня наступного року уже 283 річницю Конституції Пилипа Орлика?

Я пропоную перш за все покласти цю Конституцію і від неї відштовхуватися в наших пошуках сьогоденної конституції. І як сказав нам Т.Г.Шевченко: "...і чужому навчайтись, і свого не цурайтесь...", тоді ми насправді побудуємо державу. І на закінчення я хотів би вам ще показати: ось наша Конституція, і ось Конституція США.

Я пропоную в першому пункті чітко сказати, що обласна Рада відкидає даний проект Конституції, як той, що позбавляє народ народоправства.

Порядок затвердження Конституції я пропоную вибрати такий: Конституцію ми зараз повертаємо конституційній комісії і Верховній Раді на допрацювання. Вимагаємо опублікувати всі варіанти проектів Конституцій, починаючи з Конституції Пилипа Орлика, Конституції Центральної Ради, Західноукраїнської республіки і інші конституції. Хай народ вибирає. І потім народ на референдумі віддасть перевагу трьом або двом, які наберуть найбільш голосів народу. Оті 2 чи 3 проекти будуть затверджуватись не цією Верховною Радою, а або зібранням представників виборців, які спеціально для цього будуть вибрані народом на тому ж референдумі, або новим складом Верховної Ради.

Бондаренко А.Д. Слово надається Пилипенко Людмилі Володимирівні, депутату по виборчому округу № 69.

Пилипенко Л.В.

Дуже вдячна, що дали сьогодні можливість виступити, хоча, скажу відверто, не готувалася до виступу.

Так уже наслухалась за так званий проект Конституції і по своєму округу, і безпосередньо в своєму селі, і в районі. Але вдячна, що одержала слово.

Почну з етики. Нещодавно помер в нашому селі сторічний дідусь, дід Трохим. Це людина, до якої все село йшло за порадою, історичними, культурними, був він народним аматором нашої сцени. Якщо щось було пов'язане з етикою людини, він завжди це говорив на вухо. Те, що я

сьогодні почула тут, воно мене просто образило. Так не можна поводитись депутату. Прикриватися тим, що це народні звичаї...

А тепер до проекту нашої Конституції:

Я не буду брати за основу історичні факти. А я з вами хочу поділитися своїм досвідом. Що для мене сільська Рада? Це опора в моїй роботі. Були випадки, коли я скликала сільську Раду після десяти годин вечора. Але я отримувала думку свого народу, народу свого села. Я ніколи не говорю пустими фразами. Я читаю проект Конституції і думаю, а з ким же хто буде радитись? Ми ж не зможемо отримувати думки наших людей. Якщо ми залишимося без Рад, а будемо тільки виконувати чийсь накази, не буде думки народної серед нас. Чому ми так боїмось залишати те, що у нас уже склалося історично?

Коли до нас завітав з великим досвідом фермер з Америки і ми з ним спілкувались його рідною мовою, бо сама за фахом вчитель англійської мови, я йому задала питання: а яке ви бачите майбутнє для своїх дітей? Він мені відповідає: "Тільки не фермерство". Чому ми вважаємо, що колективне господарство – це як забобон для наших людей? Так грубо від всього відштовхнутися не можна.

Анатолій Дмитрович, я до вас звертаюсь з єдиним: якщо ми не доб'ємось того, щоб Конституція приймалась народом, буде те саме. Нехай зобов'язують, щоб кожна область зробила свою комісію, щоб там прозвучали наші поради, усі ті недоліки. Це перший раз, коли я почула всі наші зауваження. Повинен бути пункт, де є відповідальність дітей за старих батьків.

Якщо знову обмежимося тільки комісією при Верховній Раді, я не уявляю собі Конституції. Треба таку конституцію, щоб вона нас захистила. Без Рад на^М не можна.

На цьому я хочу закінчити. /Оплески/.

Бондаренко А.Д. Якщо дозволите, я скажу декілька слів.

В отношении референдума. Хорошо предлагал Баштовой. Это, пожалуй, самое демократичное.

В отношении Советов. Новый виток. Откуда пошла эта директива, я сейчас не буду говорить. Время прояснит. Вспоминаю, как и левые, и правые ополчились на аппаратчиков. А к чему мы пришли: давайте создадим II аппаратчиков. II человек гениев. Так это будут самые коррумпированные аппаратчики. А вы теперь опротестовывайте.

В отношении коллективной собственности. Я жду, когда тот, кто против коллективной собственности, придет и скажет: "Я с завтрашнего дня в знак протеста в магазин не пойду, потому что они произведены в колхозах". Давайте уже с этим заканчивать. Пусть будет и колхоз, и фермер. Колхозы уменьшаются, фермеры разрастаются – и в добрый час.

Мы промышленность забросили. При той системе хоть как-нибудь работала, а при этой – бросили.

Приведите хоть один пример реальной работы отделившегося производства. Зачем мы все ломаем? Давайте задумаемся.

Советы. Принципиально не в названии, принципиально в функциях. Давайте смотреть в суть.

Поднимали вопрос о проведении с'езда Советов. Времени недостаточно. И очень сложно собрать весь Совет. Это – колоссальная работа. Вы представляете, что такое собрать делегатов! Поэтому решено провести совещание при И.С.Плюще. Договорились, что будет "нарада". Уже решение принято. Мнение Советов по Конституции и ряду других вопросов будет учтено.

И последнее. Я за то, чтобы создать такой механизм, который не позволял бы менять Конституцию. Вы впоследствии вспомните то, что я сегодня говорю. Лучшей, чем сейчас, Верховной Рады не будет. Там зрелые люди собрались. И сегодня нас, депутатов Верховного Совета, обвинить никто не сможет. Мы крупных ошибок не сделали. Общество стабильно на Украине. Хотя ошибки есть. Надо что-то предлагать. Если бы вы сказали, что Верховна Рада не приняла какой-то очень хороший закон или отвергла ваши предложения – другое дело. А то ведь предлагают только "руйнувати", и никто ни разу не сказал – давайте создадим. Сколько можно ломать?

Давайте будем честными перед собой! Давайте будем честными перед своими детьми! Я вас призываю, давайте работать конструктивно!

Бондаренко А.Д. надає слово Чумаченку А.Г., депутату по виборчому округу № 92, голові редакційної комісії сесії. Він інформує депутатів про зауваження, зміни та доповнення, які надійшли до редакційної комісії щодо проекту рішення з цього питання.

Після їх обговорення сесія одногolosно приймає рішення "Про проект нової Конституції України" /додаток № 5/.

Більшістю голосів сесія приймає рішення "Про звернення голів районних Рад народних депутатів до Верховної Ради України, Президента України" /додаток № 6/.

Голосували: за - очевидна більшість
проти - 6
утримались - 2.

Головуючий Бондаренко А.Д. надає слово для доповіді з питання "Про зміни в регламенті обласної Ради народних депутатів" Губарю М.Г., депутату по виборчому округу № 94, голові постійної комісії мандатної, з питань депутатської діяльності та етики.

Губар М.Г.

Шановні депутати, регламент роботи обласної Ради народних депутатів вноситься в зв'язку з прийняттям у березні 1992 року нового Закону України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування". Хочу звернути вашу увагу на принципові зміни і доповнення.

В розділі I "Загальні положення" замість слів "обласна Рада народних депутатів є представницьким органом державної влади" маємо в новій редакції "обласна Рада народних депутатів є представницьким органом регіонального самоврядування на території області".

В перший розділ внесено доповнення щодо відповідальності Ради за законність та наслідки прийнятих нею рішень. Цитую: "Обласна Рада несе відповідальність за законність та наслідки прийнятих нею рішень. Шкода, завдана в результаті неправомірних рішень, дій або бездіяльності, відшкодовується Радою в повному обсязі за рахунок власних коштів".

У третьому розділі "Сесії обласної Ради народних депутатів" хочу звернути увагу на те, що мінімальна кількість сесійних засідать є дві на рік, а не 4, як це було раніше згідно з статтею 20 Закону України. Також є новим те, що розпорядження голови Ради про скликання чергової сесії доводиться до відома депутатів і населення не пізніше, як за 7 днів до сесії. Раніше було за десять днів.

В четвертому розділі "Порядок підготовки питань", який виноситься на розгляд обласної Ради в статті 10, щодо осіб, які вносять питання на розгляд сесії, доповнено "главою обласної державної адміністрації".

5 розділ. Стаття 32 доповнена тим, що рішення обласної Ради, прийняті в межах її компетенції, є обов'язковими для виконання їх органами обласної та районної державними адміністраціями, підприємствами, організаціями і установами, а також громадянами у відповідності із статтею 22 Закону України.

В 7 розділі більш конкретно вказані строки повноважень депутатів, депутата обласної Ради як члена Ради. Вони починаються з моменту визнання обласною Радою і закінчуються в день виборів депутатів нового скликання, або в день встановлення результатів голосування про відкликання депутата виборцями згідно з статтею 30 Закону України.

Розділ 8, стаття 44. Згідно з статтею 23 Закону України щодо суміщення обов'язків є новим таке: "Суміщення обов'язків голови Ради з підприємницькою діяльністю, посадами в інших державних, громадських органах і організаціях, кооперативах не допускається. На час перебування на цій посаді голова Ради зупиняє своє членство в політичних партіях і рухах".

В цьому ж розділі, стаття 45, щодо звільнення голови Ради з посади. Голова Ради може бути звільнений з посади Радою, якщо за його звільнення проголосувало не менш двох третіх від загальної кількості обраних депутатів Ради. Раніше було - більше половини.

Також в розділі 8 згідно з статтею 24 Закону України зазначено: "Заступник голови обласної Ради працює на громадських засадах".

Прошу новий регламент обласної Ради затвердити.

Після доповіді Губаря М.Г. редакційна комісія починає роботу по допрацюванню проекту рішення сесії "Про зміни у регламенті роботи обласної Ради народних депутатів" з урахуванням поданих депутатами пропозицій, зауважень та доповнень.

Бондаренко А.Д. Починаємо обговорення наступного питання порядку денного сесії "Про зміни в Статуті редакції газети обласної Ради народних депутатів "Сумщина".

Як ви пам'ятаєте, на дванадцятій сесії ми внесли зміни до складу співзасновників газети. В зв'язку з цим виникла необхідність внести зміни до Статуту газети. В матеріалах сесії проект рішення з цього питання є.

Які будуть зміни, зауваження?

Думанчук Ю.В. На каком основании изменена шапка газеты, если Устав утверждается сегодня?

Бойко В.М. - редактор газеты "Сумщина".

А ми на минулій сесії визнали співзасновником держадміністрацію.

Бондаренко А.Д. Это решение было принято на прошлой сессии. Ряд районных Советов нашей и других областей идут на создание совместных газет, другие не идут. В связи с этим по поручению Президента подписан документ, в котором говорится, что если согласия Совета нет, то не настаивайте, а создавайте свою газету или оставайтесь без газеты. Это дело каждого Совета. Мы на прошлой сессии решение уже приняли. Давайте представим ситуацию, что будет две газеты. Во-первых, они экономически не выстоят. Что будут писать одни, а что другие? Начнется соревнование. Начнется конфронтация между исполнительной и представительской властью.

Я так считаю, пусть будет одна газета. Пока нам нечего делить. Будем равноправно бороться мыслями.

Грищенко І.М. Шановні депутати! Хочу, щоб ви знали про цю саму газету. Майже місяць тому на курсах у Центрі підвищення кваліфікації на зустрічі з Президентом я спитав його: "Леонід Макарович, чому Ви на трибуні Верховної Ради завжди говорите, що Ради повинні бути роздержавлені, що Ради повинні бути самостійними і що держава не втручається у справи Рад. Але чому на словах одне, на ділі - друге?" І розповідаю про районні і обласні газети, коли представник Президента своїм рішенням стає співзасновником. Він не повірив. Потім зробив вказівку помічнику, щоб підготували відповідну директиву.

Чотири рази я ходив до представника. Лише тоді вийшла газета, яка не могла виходити без рішення сесії. Якщо Президент дійсно не дав команду представникам, що цього робити не можна, то Президент повинен відмінити. Якщо поступить мудро обласна Рада, тоді незручно буде представнику.

Тому нехай вирішує представник і Рада. Я прошу проголосувати тільки за зміни в Статуті.

Бондаренко А.Д. Я еще раз хочу напомнить депутатам, что на прошлой сессии мы приняли решение большинством голосов.

Баштовий В.Ю.: Вибачаюсь, але не прислухатися до того, що сам Президент розіслав, не можна. Це треба розуміти вірно. Ради повинні мати свою газету. Органи влади повинні і можуть мати свою газету.

Бондаренко А.Д.: Ще раз говорю, на прошлой сессии мы приняли решение. Зачем мы должны возвращаться? "Не рекомендую" - это дело Президента. Совет принял решение. В соучредители мы приняли администрацию, издаем газету.

Блишевич Г.Л. Я хочу припинити дезінформацію - одну, потім - іншу. Дезінформація Грищенка, потім Баштового. Я той документ читав. Йде мова про те, що в деяких областях на цьому ґрунті виникла конфронтація між адміністраціями и Радами. У нас такої конфронтації немає. Але хтось її хоче внести. Зачитаю лист за підписом Руденка: "За дорученням Президента Кравчука служба Президента України доводить до Вашого відома, що утворення друкованих органів місцевих державних адміністрацій можливе при наявності коштів на ці цілі, а також відповідної матеріально-технічної бази. Місцевим державним адміністраціям не рекомендується виступати співзасновниками газет та інших видань, тому що в багатьох місцях це викликає невдоволення місцевих Рад народних депутатів, які мають свої друковані органи".

Бондаренко А.Д.: Ніхто не наполягає на переголосуванні? Ні, ніхто. Які є по Статуту зауваження? Якщо нема, то прошу голосувати, щоб затвердити Статут.

Результати голосування:

за	-	87
проти	-	1
утримались	-	3.

Рішення "Про зміни в Статуті редакції газети обласної Ради народних депутатів "Сумщина" прийняте"/додаток № 7/.

Бондаренко А.Д. Переходимо до розгляду наступного питання порядку денного "Про відновлення статусу села Великий Ліс Шосткинського району". Слово для інформації надається Прядку А.І. - голові постійної комісії по законності, правах людини та охороні громадського порядку.

Прядко А.І. Шановні депутати, комісія вносить пропозицію прийняти це рішення. Проект ви маєте на руках.

Проводиться голосування:

за - одноголосно.

Рішення "Про відновлення статусу села Великий Ліс Шосткинського району" прийняте /додаток № 8/.

Бондаренко А.Д. надає слово для інформації постійної комісії по законності, правах людини та охороні громадського порядку про виконання доручення дванадцятої сесії обласної Ради народних депутатів голові цієї комісії Прядку А.І.

Прядко А.І. Шановні депутати! На минулій сесії при обранні народного судді Зарічного районного народного суду м. Сум виникло питання про факт фальсифікації протоколу судового засідання по справі за позовом Кармазіних до Сумського міськвиконкому про спонукання до видачі ордера на жите приміщення та вселення в квартиру, яку розглядав кандидат в народні судді Винокуров Володимир Іванович. Заяву про це зробив депутат Тимошенко А.І.

При перевірці цієї заяви можна зробити висновок, що допущено несвоєчасне оформлення протоколів судових засідань по цій справі від 9 і 27 вересня 1991 року з боку Винокурова В.І., яке мотивується великим обсягом робіт.

Допущені також інші помилки в розгляді справи: не забезпечений виклик представника міської Ради і справа розглядалась без нього /Тимошенко А.І./, не вивчено досконально право на житло з боку позивачів та інше. Це привело до того, що по цій справі був винесений протест обласного суду і справа переглядалася.

На день перевірки факт фальсифікації протоколів судової справи, про що була мова в заяві депутата Тимошенка А.І., встановити неможливо. Сьогодні протоколи оформлені, підшиті.

Бондаренко А.Д.: Які висновки комісії?

Прядко А.І.: Прийняти до відома.

Базиль В.А.: Уважаемые депутаты, здесь нет никакого криминала. Протокол написан несвоевременно, не отрицаю. Судьи работают с очень большой нагрузкой. Вместо 5 судей работают 4. Дела сложные. Протоколы не могут быть вовремя оформлены. Что касается фальсификации? Такого термина в юриспруденции вообще нет. Протокол даже судьей может быть исправлен. Это его право. И фальсификации вообще нет. Я буду просить депутатов избрать Винокурова судьей. Почему? Потому что из 356 рассмотренных им за 1991 год, отменено 2 решения по гражданским делам. Это 0,8%. Когда по области этот показатель 3,8%. Это говорит

о том, что он может исполнять обязанности судьи.

Тимошенко А.І. Уважаемые депутаты, вы знаете, какую власть представляет судебная власть. Когда произошло избрание судьи, я ожидал, что в информации "Сумщины" будет хоть что-то сказано об этом факте. Но нет. Обратился с тем, чтобы взяли у меня, как у депутата, интервью. Нет. В "Добрый день" обратился. Не захотели. Выборы состоялись. И нет закона, чтобы вновь возвращаться к этому вопросу.

Я останавлиюсь на процедуре. Я, как представитель Сумского горсовета, участвовал в слушании дела. Один раз отложили, я на нем не присутствовал. Узнал о заседании случайно. Второе заседание произошло без меня. На третьем было вынесено решение. Я тоже в нем не участвовал. Через 15 дней я узнаю о том, что состоялся судебный процесс. Прихожу в суд к секретарю и прошу ознакомиться с делом. Они говорят: "Не можем". Иду к председателю суда. Он говорит, что приходите завтра, мы все сделаем. Выяснилось, что решение суда не готово, протокола судебного заседания нет. Прихожу завтра, смотрю, решение суда подписано, протокол судебного заседания тоже. Когда его читал, обнаружил, что он не полный. Я знаю, как фальсифицируют протоколы и я, не гласно, ставлю пометки на листах. Прихожу на следующий день, а там дополнительные листы. Я к председателю суда, он - "пишите заявление". Я написал жалобу в порядке надзора.

Бондаренко А.Д. Это дело принципиальное. Я и от вас Анатолий Иванович ожидал более серьезного подхода. У него семья есть. Пожалуйста, предоставьте доказательства такие, как положено.

Кравченко Н.Г.: Товарищи, сейчас комиссия проверила, этот человек виновен только в том, что не был своевременно оформлен протокол. Протокол был не оформлен вовремя только потому, что очень большая загрузка, больше, чем 350 дел за год. Секретарь не успевает писать. А теперь принимайте решение.

Бондаренко А.Д.: Сегодня не ставится вопрос - утверждать или не утверждать. Отдел попросил воздержаться от этого. Во-вторых, коль судья - это очень ответственное лицо, давайте еще раз попросим нашу уважаемую комиссию и ее председателя, отдел юстиции и от имени сессии прошу квалификационную коллегия судей, чтобы еще раз разобрались и вынесли решение. Все согласны?

Голоса из зала: Неразборчиво.

Бондаренко А.Д.: Понимаете, дело заходит далеко и на эмоциях мы решать этот вопрос не можем. Собирайтесь и решайте. Все согласны? Договорились.

Слово для інформації по питанню "Про зміни в складі комісії обласної Ради народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих" надається Титову В.П. – голові комісії з питань поновлення прав реабілітованих.

Титов В.П.

Уважаемые депутаты, у вас имеется проект решения по вопросу об изменении в составе комиссии по вопросам восстановления прав реабилитированных. Вынесение этого вопроса на рассмотрение сессии вызвано тем, что почти годовая практика работы данной комиссии показала, что в составе комиссии необходимо иметь специалистов и организаторов работы по оценке стоимости изъятых при репрессиях имущества, в том числе домов-строений. Мы предлагаем ввести в состав комиссии Стрибуля Николая Ивановича, директора областной дирекции "Укргосстраха", Бурлаку Бориса Андреевича и Косодия Петра Михайловича. Необходимо укрепить взаимодействие с правоохранительными органами, поэтому предлагаем ввести в состав комиссии Подвысоцкую Светлану Аркадьевну и Максюту Александра Андреевича, а также Блинера Бориса Ильича и сопредседателя общества "Мемориал" Сулиму Анатолия Григорьевича. Ряд членов комиссии в связи с изменениями в характере их работы, а также из соображений целесообразности работы самой комиссии изъявили желание выйти из состава комиссии. Их фамилии указаны в п.2 проекта решения, и в п. I этого проекта предлагается привести название комиссии в соответствие с Законом и Положением о комиссиях Совета народных депутатов по восстановлению прав реабилитированных. У меня все.

Проводиться голосування по рішенню "Про зміни в складі комісій обласної Ради народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих".

За проголосувало 88 депутатів,проти – немає,
утримались – немає.

Рішення прийняте /додаток № 9/.

Бондаренко А.Д.: Слово для інформації з питання "Про відміну податку з доходу для фірми "Побутсервіс" надається Мінченку М.В. – заступнику глави обласної державної адміністрації.

Мінченко М.В. Этот вопрос вами рассматривался в начале года по I-ому кварталу 1993 года. И тогда принято решение: вместо 18% установить налог 12%. Но тем не менее, фирма I-ый квартал отработала с убытками 70 тыс. рублей и в настоящее время работает с рентабельностью 0,2%. Фирма строит и к концу года должна ввести 2 участка по выделке шкур животных и участок по изготовлению стеновых блоков. Если вами решение будет принято, то они сумеют эти 2 участка ввести и в течение I-2 квартала нормально платить платежи в местный бюджет. Есть просьба до конца года снять с них налог. Эта сумма составит 450 тыс. рублей. Это право сессии.

Після відповіді Мінченка М.В. на запитання, які йому надійшли, та короткого обговорення цього питання проводиться голосування.

"За" прийняття рішення проголосувало 77 депутатів, тому далі не голосували. Рішення з цього питання не прийняте.

Бондаренко А.Д.: Переходимо до розгляду наступного питання порядку денного сесії "Про подання прокурора області". Слово для інформації надається Зозулинському Борису Олександровичу - заступнику прокурора області.

Зозулинський Б.О.

Шановні депутати, прокуратурою області розслідується кримінальна справа щодо Гончаренка Миколи Павловича та інших про незаконне полювання. Попереднім слідством встановлено, що 23 січня 1992 року заступник голови колгоспу "Комунар" Краснопільського району Гончаренко, зловживаючи службовим станом, з використанням службового автомобіля УАЗ-469 організував в вечірній час незаконне полювання з участю односельців Кругляка, Щербака, а також свого батька та чоловіка сестри. Вказані особи близько 20-ої години на автомобілі під керуванням Гончаренка за його пропозицією виїхали на поле поблизу сіл Мала Рибиця та Миропілля, що є мисливськими угіддями, з метою полювання. Гончаренко та Щербак були при цьому в нетверезому стані. Під час пошуків звірів, вони були помічені бригадою Сумської міської Ради Українського товариства мисливців та рибалок по боротьбі з браконьерством у складі старшого егеря Заярного і членів спеціалізованої народної дружини по боротьбі з браконьерством Качана, Роговенко та водія арендованої автомашини Шаповалова.

Рейдова бригада діяла згідно з методичними вказівками Держкомприроди, Мінлісгоспу, МВС України. Вона з увімкнутими фарами наблизилась

до автомобіля Гончаренка. Старший егерь Заярний, одягнений у формений одяг, подав їм рукою знак зупинитися. Однак Гончаренко не виконав цієї законної вимоги, збільшив швидкість та став тікати. Єгерська рейдова бригада почала переслідування. Втікачам подавалися знаки зупинитися: мигання^М фар та неодноразовими пострілами вгору з мисливської зброї. Але Гончаренко, що був за кермом автомобіля, з метою уникнути відповідальності за незаконне полювання продовжував втечу. Він виїхав на територію Миропільської сільської Ради Краснопільського району, де у полі один з браконьєрів, його батько, з відстані до 20 м зробив 2 прицільних постріли по автомобілю рейдової бригади, вчинивши їй збройний опір. При цьому був поранений в обличчя водій автомашини Шаповалов та пошкоджено автомобіль єгерів. Старший егерь Заярний після цього пострілу з рушниці пробив задні колеса автомобіля Гончаренка, але через необхідність надання медичної допомоги пораненому припинив переслідування і тому разом з іншими учасниками незаконного полювання Гончаренку вдалося дістатися Миропілля, а звідти - Малої Рибиці. Згідно з статтею 14 Положення про мисливство та мисливське господарство України перебування у мисливських угіддях поза дорогами загального користування з мисливськими рушницями дорівнюється полюванню. Використання автотранспортних засобів є обтяжуючою провину обставиною.

Таким чином, в діях Гончаренка Миколи Павловича, що організував незаконне полювання з групою осіб з використання^М автотранспортних засобів містяться ознаки злочину, передбаченого частиною 2, статті 161 Кримінального кодексу України. Це підтверджено показаннями свідків, речовими доказами, експертизами та іншими матеріалами кримінальної справи. Гончаренко М.П., про якого йде мова, був раніше вже судимий. 15 лютого 1991 року вироком народного суду Сумського району за статтями 215, частиною 1, та III Кримінального кодексу України він був засуджений до 2 років виправних робіт з позбавленням права керувати транспортними засобами на 3 роки за те, що тоді він скоїв дорожньо-транспортну пригоду, збив людину, керуючи тим же службовим автомобілем, і втік з місця пригоди. Лише через тиждень міліція зуміла його знайти. Він був позбавлений права керувати транспортними засобами, але належних висновків не зробив и знову скоїв злочин. Гончаренко Микола Павлович є депутатом Малорибицької сільської Ради народних депутатів.

На підставі статті 39 Закону колишнього СРСР про статус депутатів від 21.12.89р., який згідно з Постановою Верховної Ради України

від 12 вересня 1991р. має дію на території України до цього часу, прокуратурою області 27 липня було направлено подання Малорибицькій сільській Раді народних депутатів Краснопільського району про надання згоди на притягнення Гончаренка до кримінальної відповідальності.

Рішенням від 18 серпня сесія Малорибицької сільської Ради в наданні згоди на притягнення Гончаренка до кримінальної відповідальності відмовила. Прокуратура області, не погодившись з цим, направила подання до Краснопільської районної Ради народних депутатів, яка своїм рішенням від 23 вересня цього року скасувала рішення Малорибицької сільської Ради ^{по}и запропонувала їй переглянути цю справу повторно. При повторному розгляді сільська Рада 6 жовтня знову прийняла рішення про відмову в наданні згоди.

Рішення сесії сільської Ради від 18 серпня та 6 жовтня, на наш погляд, є необґрунтованими. Гончаренко М.П. як службова особа явився організатором незаконного полювання осіб. Ця група браконьєрів вчинила збройний опір рейдовій бригаді Сумської міської Ради УТНР по боротьбі з браконьєрством. Гончаренко скомпрометував себе не тільки як службова особа, але і як депутат.

Згідно з частиною 4 статті 39 Закону СРСР про статус народних депутатів, якщо при повторному розгляді Рада народних депутатів підтвердить прийняте раніше рішення, то питання про надання згоди про притягнення депутата до кримінальної відповідальності вирішується по суті обласною Радою народних депутатів за поданням прокурора області.

Прошу розглянути це подання.

Після закінчення інформації Зозулинський Б.О. відповідає на запитання.

Після короткого обміну думками проводиться голосування з цього питання.

Результати голосування:

за -	89,
проти -	немає,
утримались -	4.

Рішення "Про подання прокурора Сумської області" прийняте /додаток № 10/.

Бондаренко А.Д. Слово надається Любчаку В.П. - депутату по виборчому округу № 17, керівникові секретаріату тринадцятої сесії

обласної Ради народних депутатів, для інформації про звернення, які надійшли на адресу сесії.

Любчак В.П.

В адрес сессии поступила корреспонденция. И я думаю, что надо внимательно выслушать и принять решение по этим обращениям. Есть запрос депутата Леонидова, депутата Сумского городского Совета: "XIII сессии XXI созыва Сумского областного Совета народных депутатов".

В связи с поступающими жалобами избирателей по Сумской области в отношении продажи сахара по 70 рублей за килограмм, а также в связи с недополучением фонда сахара в размере 4,5 килограмма на каждого жителя на летний период 1992 года прошу изыскать возможность вернуть жителям украденный у них сахар за 3 летних месяца в размере 4,5 килограмма. Имевшиеся запасы были рассчитаны для отоваривания населения по установленным нормам вплоть до изготовления сахара из нового урожая свеклы.

Продажу сахара в октябре 1992 г. нужно производить по цене 7-8 рублей за 1 килограмм, так как он был выработан из свеклы урожая 1991 года, до повышения цен на энергоносители, транспорт и прочее. По факту кражи сахара, а иначе случившееся назвать нельзя, в размере 4,5 килограмма на человека дать поручение облпрокуратуре о возбуждении уголовного дела, а также выяснения обстоятельств и лиц, поднявших цену за сахар урожая 1991 года до 70 рублей за 1 килограмм. Прошу считать это обращение депутатским запросом".

Бондаренко А.Д.: Во-первых, это депутат городского Совета, поэтому он имеет право выходить с запросом в городской Совет. Во-вторых, вопрос серьезный и нужно поручить Минченко Н.В. - заместителю главы администрации, чтобы он разобрался. Это факт, в котором нужно разобраться. Нет возражений?

С места: нет.

Бондаренко А.Д. Договорились, согласовано.

Любчак В.П.: Следующее письмо в адрес сессии от жительницы г. Сумы, ул. Харьковская, 44, квартира 14. В нем поднимается несколько вопросов. Речь идет о сахаре. О том, что автомобили ставят близко к жилью. О выгуле собак в местах, где находятся дети, о козах, которые портят зеленые насаждения.

Бондаренко А.Д. Есть предложение передать эти вопросы в городской Совет и дать ответ заявительнице. Нет возражений? Нет. Согласовано.

Любчак В.П. Следующее письмо от Коржова Ивана Анатольевича, город Сумы. Тут несколько вопросов. Первый – по выгулу собак, второй – по экономии воды, третий – в Доме природы нет условий для работы, четвертый – о воспитании молодежи, пятый – нет порядка на колхозном рынке.

Бондаренко А.Д.: Давайте поручим это городскому Совету. Так?
С мест: так, согласны.

Бондаренко А.Д.: Договорились.

Любчак В.П.: Это письмо из Лебедина, Дегтябрь, многодетная семья, мать-героиня. Пишет, что нет возможности приобрести автомобиль, просит оказать помощь в приобретении хотя бы велосипедов.

Бондаренко А.Д. Поручим городскому Совету Лебедина рассмотреть этот вопрос.

С мест: Согласны.

Любчак В.П. Пишет коллектив магазина совместного украинско-болгарского предприятия "Миновент", Харьковская, 1. Они пишут, что возле их магазина начали какое-то строительство, которое нарушит нормальные условия труда. Просят разобраться. 20 подписей.

Бондаренко А.Д.: Опять-таки это компетенция Сумского городского Совета. Нужно им поручить, пусть разбираются.

Любчак В.П.: Еще одна просьба Сумского авиаотряда, просили лично передать Анатолию Дмитриевичу. Я передал.

Бондаренко А.Д.: Речь в этом обращении идет о том, что их нужно освободить или от налогов или от лишней площади. Мы подумаем, посоветуемся со специалистами и на следующую сессию выйдем с предложениями. Это касается не только авиаотряда.

Інформація секретаріату сесії прийнята до відома, доручення по зверненням, які надійшли на адресу сесії, узгоджені.

Бондаренко А.Д. надає слово депутату Чумаченку А.Г., голові редакційної комісії, який доповідає про зауваження, пропозиції та доповнення, що надійшли до проекту рішення "Про зміни в регламенті обласної Ради народних депутатів".

Після обговорення та узгодження доповнень до проекту рішення проводиться голосування.

За прийняття рішення "Про зміни в регламенті обласної Ради народних депутатів" депутати проголосували одноголосно.

Рішення прийняте /додаток № II/.

Бондаренко А.Д.: Порядок денний тринадцятої сесії обласної Ради народних депутатів вичерпаний, всі питання ми розглянули.

Переходимо до обговорення питань в "Різному". Прошу, депутат Баштовий В.Ю.

Баштовий В.Ю., депутат по виборчому округу № 21.

Я редко выступаю в "Разном", но сегодня два факта заставляют меня это делать. На мое имя и на имя депутата Назбана поступило заявление депутата городского Совета Ивко Петра Дмитриевича, начальника опорного пункта охраны общественного порядка бывшего Заречного райисполкома Харьковского микрорайона, всем вам известного. Лучший опорный пункт нашей области. Знаю этого человека 10 лет как добросовестного работника. Его сейчас отстранили от работы и он излагает свои аргументы и просит создать депутатскую комиссию. Чтобы не затягивать время, прошу довериться мне и создать депутатскую комиссию для проверки заявления. Это действительно произвол: депутата отстраняют от работы. Есть Закон, который запрещает это делать. Тут обращение к областному и городскому Советам. Честнейший человек и вдруг отстранен за принципиальную позицию. Отстранен по ходатайству Вакуленко, зам. генерального директора ПО "Химпром" и Лаврика, председателя Заречного районного Совета.

Бондаренко А.Д.: Давайте поручим городскому Совету, комиссии по законности и депутату Баштовому взять этот вопрос на контроль и потом проинформировать нас. Договорились?

С мест: Да.

Бондаренко А.Д.: согласовано.

Баштовой В.Ю.: Второй вопрос более фундаментальный. Попрошу более внимательно выслушать меня.

Депутатский запрос в адрес председателя областного Совета, в адрес областного прокурора. В городе Сумы получило дурную славу так называемое "Царское село" или "Епифановская улица".

Суть дела: в районе Сумского моря, не доезжая села Косовщина, в порядке расширения села выделены земли и делается новый микрорайон села Косовщина. В этом микрорайоне, в одном из его кварталов, разместились наши крупные руководители, проживающие в городе и строящие дачи. Это товарищи: Елифанов А.А., Нагорный – начальник "Сумжилстроя", Верещага – главный инженер "Сумпромстроя", Коломиец – бывший первый секретарь райкома партии. К сожалению, в эту восьмерку входит депутат областного Совета Горох, не знаю, какие мотивы. Следующий Чугай, Коверняга – директор камвольно-прядильного комбината и товарищ Федоренко – директор ВНИИкомпрессормаша. Они подали заявления в сельский Совет и получили участки земли. Кроме этого, там же получил участок наш областной прокурор. Они заключили договор с организацией и строят дома подрядным способом "под ключ".

Суть в том, что они претендуют на компенсацию, пытаются доказать, что это строительство идет с прошлого года, но фактически строительство началось с августа этого года, есть свидетели, есть доказательства. Я прошу по этому вопросу создать комиссию.

Бондаренко А.Д.: Є пропозиція доручити постійним комісіям з питань планування, бюджету та фінансів, будівництва, архітектури, промисловості будівельних матеріалів та по законності, правам людини, охороні громадського порядку розглянути це питання.

Депутати з місць висловлюють згоду.

Слово надається депутату Любчаку В.П. від комісії по охороні здоров'я, праці жінок, материнства та дитинства, фізичній культурі та соціальному забезпеченню.

Любчак В.П. Комиссия мне поручила выступить. Есть ряд депутатов, которые практически не принимают участия в работе комиссии. Комиссия приняла решение, чтобы просить вас утвердить комиссию в составе 11 человек, а 5 вывести из ее членов, потому что почти всегда нет кворума.

Бондаренко А.Д.: Я пропоную, щоб комісія спочатку сама розібралась з тими п'ятьма депутатами, а вже потім це питання розгляне сесія обласної Ради. Як ви вважаєте?

З місць: так, узгоджено.

Бондаренко А.Д.: На цьому робота тринадцятої сесії обласної Ради народних депутатів оголошується закінченою. До побачення, на все добре.

Голова обласної Ради
народних депутатів
Керівник секретаріату
тринадцятої сесії
обласної Ради

А.Д.Бондаренко

В.П.Любчак

Додаток № I

до стенографічного звіту про
тринадцяту сесію обласної Ради
народних депутатів

С к л а д

лічильної комісії тринадцятої
сесії обласної Ради народних
депутатів двадцять першого
скликання

Кожушко В.П. - депутат по виборчому округу № 93
Куценко О.С. - депутат по виборчому округу № 100
Рибалка В.Д. - депутат по виборчому округу № 12
Заїка А.В. - депутат по виборчому округу № 16
Каратеев І.В. - депутат по виборчому округу № 91
Стрельченко Ю.О. - депутат по виборчому округу № 53
Губський М.М. - депутат по виборчому округу № 73
Білик В.В. - депутат по виборчому округу № 86

С к л а д

секретаріату тринадцятої сесії
обласної Ради народних депутатів
двадцять першого скликання

Любчак В.П. - депутат по виборчому округу № 17
Шемшук К.Д. - депутат по виборчому округу № 20
Шпетна Г.І. - депутат по виборчому округу № 113

С к л а д

редакційної комісії тринадцятої
сесії обласної Ради народних депутатів
двадцять першого скликання

Чумаченко А.Г. - депутат по виборчому округу № 92, керівник
Манько М.О. - депутат по виборчому округу № 28
Зайцев О.В. - депутат по виборчому округу № 22
Івко В.І. - депутат по виборчому округу № 52
Маслак М.М. - депутат по виборчому округу № 132
Мусієнко В.К. - депутат по виборчому округу № 55
Іваненко В.М. - депутат по виборчому округу № 85
Жидкова М.А. - депутат по виборчому округу № 89
Дембицький Ю.В. - депутат по виборчому округу № 155
Гончаров В.І. - депутат по виборчому округу № 151
Коломієць І.В. - депутат по виборчому округу № 164

Доляр Г.Я. - депутат по виборчому округу № 45
Казбан В.П. - депутат по виборчому округу № 7

Про проект нової Конституції
України
(Дімовізь Бондаренка А.Д. -
голова Верховної Ради народних
депутатів)

Відомі депутати і запитали, виходячи з невідомості, як багато, до побудови конституції, державної, правової держави є ще багато. Верховна Рада України вже прийняла немало важливих законів, які б мали реалізувати в основному всі відносини в новому житті. Проте, як виявилось, їх не досить для вирішення ряду економічних та соціальних-господарських проблем. Національний дохід України за перше півріччя 1992 року порівняно з відповідним періодом минулого року зменшився на 15 процентів, виробництво промислової продукції - на 12,5, а товарів народного споживання - на 15,5 проценти.

У нашій області лише окремі підприємства державної власності підприємств планово-матеріальної стабільності. З цією ж триєвою спад виробництва. Причини падіння все ті ж: нестача виконання, різке зростання цін на енергоносії, зменшення - зменшення кількості продукції, втрата ринку збуту. Це краще окремих на транспорті, в будівництві, агропромисловому комплексі. Це говорить про те, що не всі процеси реформ відображені організаційно, технічно, в методичному. З цієї причини необхідно більш плідно залучити всіх форм влади, всіх державних інституцій, для того щоб конституційного їх функціонування виходило з правової ситуації кожного району.

Верховна Рада України в червні минулого року розглянула проект нової Конституції і висловила свою позицію щодо обговорення. Аналогічно ставилася до цього питання і на місцевому рівні, що у відповідності з постановою Верховної Ради України з обов'язковою організацією обговорення проекту в громадянських комітетах, на сході громадян та інших організаціях, на сесіях місцевих Рад народних депутатів. Окремі робочі групи по адміністративній-територіальній реформі та державній.

Додаток № 2

до стенографічного звіту про
тринадцяту сесію обласної Ради
народних депутатів

Про проект нової Конституції
України
/Доповідь Бондаренка А.Д. -
голови обласної Ради народних
депутатів/

Шановні депутати і запрошені, проживши рік незалежності, ми бачимо, що побудова самостійної, демократичної, правової держави справа нелегка. Верховною Радою України вже прийнято немало важливих Законів, які б мали регулювати в основному всі відносини в нашому житті. Проте, як виявилось, їх не досить для вирішення ряду політичних та соціально-економічних проблем. Національний дохід України за перше півріччя 1992 року порівняно з відповідним періодом минулого року зменшився на 15 процентів, виробництво промислової продукції - на 12,3, а товарів народного споживання - на 17,6 процента.

В нашій області лише окремі підприємства легкої промисловості працюють більш-менш стабільно. В цілому ж триває спад виробництва. Причини падіння все ті ж: нестача сировини, різке зростання цін на енергоресурси, внаслідок - подорожчання кінцевого продукту, втрата ринку збуту. Не кращі справи на транспорті, в будівництві, агропромисловому комплексі. Це говорить про те, що не всі процеси розбудови здійснюються цивілізовано, розумно, з перспективою. В цій справі необхідна більша рішучість всіх форм влади, всіх державних інститутів. Але без конституційного їх формування виходити з кризової ситуації занадто важко.

Верховна Рада України в червні нинішнього року розглянула проект нової Конституції і винесла його на всенародне обговорення. Аналізуючи стан справ з цього питання слід сказати, що у відповідності з постановою Верховної Ради України в області організоване обговорення проекту в трудових колективах, на сходах громадян за місцем проживання, на сесіях місцевих Рад народних депутатів. Створені робочі групи по здійсненню узагальнення пропозицій та зауважень.

2.

Активність в цій справі, звичайно, невисока. На багатьох зборах трудових колективів Охтирського, Липоводолинського, Імпільського, Лебединського районів, крім загальної оцінки, не внесено жодної пропозиції. Практично не організоване проведення сходів громадян за місцем проживання в містах Суми, Глухів, Конотоп, Шостка, Глухівському, Краснопільському, Середино-Будському, Шосткинському районах. Не бере участі в цій роботі значна кількість депутатів місцевих Рад.

Пояснюється це тим, що вже всі втомилися від великої кількості прийнятих нових законів. Люди не встигають навіть своєчасно з ними ознайомитись. Тому новий проект Конституції сприймають як рядовий закон. Пасивність проявляється ще й тому, що не стерлися ще з пам'яті попередні обговорення документів, коли пропозиції вносились, але не враховувались при прийнятті того чи іншого важливого рішення.

Незважаючи на це, за станом на 10 жовтня 1992 року в цілому по області проект розглянули і обговорили майже 3,7 тисячі трудових колективів, біля семисот сходів громадян, 415 сесій Рад народних депутатів.

В них взяло участь понад 260 тисяч чоловік. Всього внесено біля 4 тисяч пропозицій і зауважень, з яких 884 стосується загальних засад конституційного ладу, 113 - прав і свобод людини, 129 - органів державної влади і самоврядування, 15 - державних символів, 180 - соціального захисту людини.

Майже всі районні, міські, селищні, половина сільських Рад народних депутатів визнали проект таким, що потребує повного вилучення і переробки окремих статей і цілих розділів.

Зважаючи на те, що Конституція України - це головний документ нашої державності, який повинен закріпити на найвищому рівні реальну незалежність України, дати напрямок подальшої політичної, економічної і законодавчої роботи парламенту, уряду, всьому народу України, ми, перш ніж прийняти рішення сьогодні, повинні ще раз вдуматися в суть положень, викладених в проекті, обговорити їх, а також внесені пропозиції, зміни, доповнення, зауваження. Звичайно, всіх їх назвати не вистачить часу, але з найбільш суттєвими принциповими я постараюсь вас ознайомити.

В проекті Конституції схвально сприймаються верховенство прав і свобод людини і громадянина, принцип розподілу

державної влади на законодавчу, виконавчу і судову, положень про політичний, економічний та ідеологічний плюралізм. Норми Конституції вперше визнаються як норми прямої дії, тобто норми, відносно яких неприпустима відмова від їх застосування через відсутність конкретизуючих законів або нормативних актів. За проектом визнається пріоритет загальнолюдських цінностей, прихильність і повага до загальновизнаних норм міжнародного права.

Разом з тим в рішеннях Рад, пропозиціях і зауваженнях, які надходять до обласної Ради з місць, відзначається, що проект відходить від ряду принципових положень Декларації про державний суверенітет України, а також від схваленої Верховною Радою Концепції нової Конституції України. В ньому простежується лінія на обмеження повновладдя народу. Місцеві Ради виключені із системи державної влади, їх функції обмежені тільки місцевим самоврядуванням, діяльність органів яких до того ж координується і контролюється державними управами. Фактично урізуються існуючі соціальні гарантії, ігнорується колективна форма власності.

До недоліків можна віднести перевантаження проекту словами іншомовного походження, завдяки чому не кожний міг зрозуміти без додаткового роз'яснення суть того чи іншого положення. Занадто великий обсяг, надмірна регламентованість деяких статей. Очевидно автори проекту намагалися передбачити майже все, але цього ще нікому не вдавалося. 258 статей не має жодна Конституція світу. Досить згадати, що першу Конституцію України було розроблено ще 1710 року гетьманом П.Орликом і складалася вона лише з 16 статей. Зразковим прикладом політичного і правового довголіття є Конституція Сполучених Штатів Америки. Прийнята вона ще в 1787 році і складалася з 24 статей. За два століття до неї було прийнято лише 26 поправок. Тому, мабуть, варто обмежитися загальними принциповими напрямками і завданнями, формулювання мають бути конкретними і стислішими, а регламентацію передбачити окремими процесуальними кодексами, законами, положеннями.

Зазначене вище-це, так би мовити, оцінка проекту, його характеристика в загальних рисах. Тепер детальніше зупинюсь на окремих розділах, статтях, по яких вносились зауваження і пропозиції.

В першому розділі передусім необхідно дати конкретну відповідь на запитання: до якого суспільства ми йдемо

/хочемо йти/. Враховуючи це, пропонується декілька варіантів статті 1:

- Україна є демократичною державою;
- Україна є демократичною, правовою, соціальною державою, яка виражає волю і інтереси громадян, що проживають на її території;
- Україна є демократичною, правовою державою, соціально орієнтованою на захист інтересів трудящих;
- Україна є демократичною, соціалістичною державою.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що в основу розвитку України повинна бути покладена своя національна ідея побудови демократичного суспільства, орієнтованого на людину. І, виходячи з цього, сформулювати вказану статтю.

Підтримуючи принципи пріоритету прав і свобод, на якому ґрунтується конституційний лад України, відповідальності держави перед людиною /стаття 2/, при обговоренні вносяться пропозиції конкретизувати, як саме держава відповідальна перед людиною і суспільством. Пропонується і такий варіант статті 2: "Конституційний лад України ґрунтується на принципі пріоритету прав і свобод людини, а також обов'язків людини перед державою і суспільством в цілому".

Виникають питання по третій статті, в якій говориться, що Україна – республіка. Але яка республіка? Надійшли пропозиції записати: "Україна соціалістична народна республіка" і "Україна народна демократична республіка". У статті сказано, що від імені народу України можуть виступати Національні Збори. А від чийого імені виступатимуть виконавча і судова влада? Якщо народ є єдиним джерелом державної влади, місцевого і регіонального самоврядування, то необхідно записати, що і та, і та влади відповідальні перед народом, а їхню взаємодію регулює закон, який контролює прокурор, конституційний чи арбітражний суд, а не державна влада. Є також пропозиції замість назви "Національні Збори" залишити теперішню назву "Верховна Рада".

Пропонується частину п'яту викласти в такій редакції:

"Від імені народу України може виступати виключно Верховна Рада України" або "Від імені народу України може виступати тільки сам народ через референдум". Вносяться пропозиції /стаття 5/, що і громадяни, і посадові особи повинні керуватись єдиним принципом – дозволене те, що визначено законом. Це зумовлено

тим, що держава ще не має міцної правової бази і деякі сфери суспільних відносин не регулюються законом. Інша редакція частини третьої цієї статті "Громадяни здійснюють свої права згідно з діючим законодавством" або взагалі частини третю і четверту статті 5 виключити.

Були прямо протилежні зауваження щодо статті 6 з питань ідеології. З одного боку пропонувалося дописати, якою повинна бути державна ідеологія. З іншого - вилучити останній абзац, де записано, що жодна ідеологія не повинна обмежувати свободу переконань, поглядів, думок і не може визнаватись офіційною державною ідеологією.

Надійшли пропозиції виключити або конкретизувати статтю 9, де мова йде про те, що громадяни України мають право чинити опір будь-кому, хто намагатиметься протиправно ліквідувати конституційний лад України.

В статті 10 першу частину пропонується записати так: "Громадяни України є вільними і рівними у своїй гідності і правах" /в редакції проекту "Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності і правах"/.

Щодо статті 14 про обмеження прав і свобод у випадках введення воєнного або надзвичайного стану. Виникає сумнів, чи не послужить це порушенням Конституції і які будуть наслідки з правами і свободами після введення такого стану.

Багато надійшло пропозицій, автори яких не погоджуються з положеннями статті 15 про єдине громадянство, заборону одночасно мати громадянство іншої держави. Аргументи тут такі: це крок назад по відношенню до Закону України про громадянство, прийнятого у жовтні 1991 року, яким допускається подвійне громадянство на підставі двосторонніх міждержавних угод. З іншого боку, в Україні із 52 млн. населення 37,5 мільйонів - українці, 14,5 млн. - інші національності / серед них 11,5 млн. - росіяни/. Крім цього, 7 млн. українців проживає в інших державах СНД. Прийняття запропонованої в проекті конституційної норми про єдине громадянство значно обмежить права близько 20 мільйонів чоловік.

Бносяться також пропозиції ввести в Конституцію положення про державну мову, пропонується, щоб державною мовою поряд з українською була і російська.

Виникає потреба деякого уточнення положень глави 3 "Громадянські і політичні права". Зокрема статей 21, 22, 24, 25, 27, 28, 29.

Протилежні думки були щодо частини третьої статті 21 про застосування смертної кари. Пропонувалось замінити смертну кару довічним ув'язненням, а також взагалі вилучити цю частину з вказаної статті. В пропозиціях підкреслюється, що арешт, тримання під вартою повинні завжди бути законними і не допускати сваволі. Пропонується не вказувати у проекті Конституції терміни арешту і утримання під вартою, це більш широко можна записати в Кримінальному Кодексі.

Таємниця листування і телефонних розмов, свобода пересування і вибір місця проживання виходить не є обов'язковими, бо мають винятки, передбачені законом /стаття 25/.

Багато і інших положень Конституції відсилають на дію закону. А закони ці ще не прийняті. Тому вносяться пропозиції, що конституційні закони потрібно прийняти разом з Конституцією, щоб всілякі підзаконні акти, інструкції не зводили нанівець положення закону.

Основний зміст численних пропозицій і зауважень до 4-ї та 5-ї глав, де мова йде про права людини, гарантії прав і свобод, це те, що права і свободи людини повинні гарантуватися, а не лише декларативно проголошуватися. В Конституції повинні бути соціальні гарантії, особливо в правах на працю, житло, освіту, охорону здоров'я, відпочинок, забезпечення в старості.

Викликає невпевненість людей положення статті 39, де проголошується право на працю, тому що незвична для всіх нас відсутність гарантії зайнятості. Пропонується доповнити статтю положенням "Держава гарантує право на працю всім громадянам України".

У статті 42 визнається право на страйк. Страйк як форма потрібен, але необхідно доповнити цю статтю, що забороняється страйк працівникам галузей господарства з підвищеним рівнем безпеки, перелічити їх. Наприклад, працівникам атомної енергетики і таке інше.

Що стосується права на житло, то автори численних пропозицій і зауважень вказують на те, що положення, закріплені в проекті, не знімають соціального напруження у вирішенні цього питання.

В проекті не визначені категорії людей, яким житло повинно виділятися безкоштовно або на пільгових умовах. Така неконкретність може привести до несправедливості і ще більше ускладнити житлову проблему.

Багатьох турбує те, що право на охорону здоров'я має кожний, а забезпечує його сітка муніципальних і приватних медичних установ, поєднуються безплатна і платна форми медичної допомоги. Держава забезпечує безплатну медичну допомогу особам, які потребують соціального захисту, і не дивлячись на те, що населення України зменшується, рівень смертності перевищує рівень народжуваності, зовсім не турбується про тих, хто працює і буде працювати, зміцнює державу, творить її багатства.

Під час обговорення висловлюється незгода з тим, що в проекті не визначено рівень гарантованої освіти: початкова, неповна середня, чи середня. Ставиться під сумнів доступність навчання для всіх бажаючих.

Якщо статті 46 і 48 щодо охорони здоров'я і освіти приймуться в такому вигляді, як є, тоді переважна більшість населення змушена буде платити за медичне обслуговування, за навчання в технікумах та вузах.

А платити доведеться великі гроші. Уже зараз вартість одного дня лікування в обласній лікарні в середньому 1100 карбованців. Враховуючи, що тривалість середнього курсу лікування 18 днів, то це буде коштувати кожному 20 тисяч карбованців. Одна операція, в залежності від складності, становить 10-100 тисяч карбованців. Вартість одного року навчання учня технікуму в середньому 20 тисяч карбованців, а студента в вищому навчальному закладі - від 35 до 50 тис. карбованців на рік.

Держава повинна гарантувати всім безплатну освіту і медичне обслуговування, тим більше, що не вона на це дає гроші, а народ, за рахунок якого й поновлюється державна казна. І паралельно нехай розвиваються приватні навчальні та медичні заклади. Щоб право вибору залишалось за самою людиною, залежно від її сімейного бюджету.

В зв'язку з цим пропонується частину першу статті 46 викласти так: "Кожний має право на охорону фізичного і психічного здоров'я і на безкоштовне лікування". А частину другу статті 48: "Гарантується доступність і безплатність обов'язкової, професійної і вищої освіти".

Слід зупинитись і на такій проблемі. У статті 43 передбачено право громадян держави на соціальне забезпечення в старості, в разі хвороби, повної або часткової втрати працездатності, тощо. Але ця стаття забуває таку велику чисельну частину нашого суспільства, як ветерани війни і праці. Немає в ній чіткого визначення, які ж права гарантує їм держава на старості літ.

Є приклади, коли людина, яка жодного дня не працювала на державу, а тільки на себе / а то й просто жила-їла та байдужа була/, тепер одержує таку ж пенсію, як і та, котра має великий стаж і працювала в тяжких умовах. Тепер і тій, і тій платять прожитковим мінімумом.

Погоджуючись з тим, що кожен має право на пенсійне забезпечення в старості, що воно має гарантуватися за рахунок різних джерел соціального забезпечення, вважається за потрібне доповнити цю статтю положеннями, які закріпили б соціальний статус ветеранів війни та праці, гарантували їм нормальне людське існування. Тільки тоді ветерани не відчуватимуть себе обділеними, а кращі свої роки, віддані на благо народу - марно втраченими й забутими.

Надійшло декілька зауважень і пропозицій до глави 6, де проголошуються основні обов'язки громадян. Зміст цих пропозицій зводиться до того, що свободи і права повинні відповідним чином урівноважуватися персональною відповідальністю, невіддільні від обов'язків. Наприклад, частину першу статті 60 пропонується доповнити положенням: "Обов'язок кожного громадянина України надавати допомогу у захисті законних прав громадян та надання допомоги органам, що ведуть розслідування і здійснення правосуддя".

Тепер, щодо розділу третього "Громадянське суспільство і держава". Населенням області не сприймається те, що проектом Конституції передбачено тільки дві форми власності: публічну і приватну. Публічною є державна і комунальна /муніципальна/ власність, уся інша - приватна. Проігноровано реально існуючі форми власності - колективну, акціонерну, змішану. Висловлюється недопустимість конституційного закріплення такого положення, бо це негативно відіб'ється на багатьох галузях економіки і, в першу чергу, на сільському господарстві, де колективна і акціонерна форми діяльності переважають.

Колективна власність є її економічною основою споживчої кооперації, яка домінує в торговельному обслуговуванні сільського населення. Правильно висловлюють свою думку про те, що виключення цієї форми власності в Основному Законі поведе за собою перегляд багатьох законодавчих актів. Треба буде докорінно змінювати "Державну програму приватизації майна державних підприємств", а Закон "Про колективне сільськогосподарське підприємство" зовсім відмінити. Тому пропонується поряд з публічною і приватною власністю передбачити і колективну. Конституційно закріпити рівність всіх форм власності.

Доповнити статтю 66 таким положенням: "Колективна власність - це спільна власність юридичних та фізичних осіб, де кожному суб'єкту належить частина власності, обумовлена пазем". Частину першу статті 68 викласти в такій редакції: "Земля може бути у публічній, колективній і приватній власності", або "...тільки в державній і комунальній власності". Підкреслюється, що право на приватну власність на землю повинні мати тільки громадяни України.

Внесено багато пропозицій виключити статтю 70, де йде мова про те, що в Україні можуть бути об'єкти права власності іноземних осіб, спільних підприємств, а також інших держав і міжнародних організацій.

Пропонується у главі дев'ятій "Підприємництво" доповнити статтю 74 таким положенням: "Забороняється підприємництво, яке шкодить інтересам основної маси споживачів".

Кілька зауважень до глави ІО "Екологічна безпека".

Екологічної безпеки треба досягати не лише через охорону навколишнього середовища і збереження генетичного фонду живої природи, як це записано в статті 79, треба також дбати про охорону життя людини, про збереження генофонду людства. Адже сьогодні є безліч можливостей загубити тисячі людських життів без значного шкідливого впливу на природу. У статті 82, де йдеться про екологічну експертизу, доцільно було б додати, що всі особи, установи, підприємства, діяльність яких може бути екологічно небезпечною, мають підлягати обов'язковому ліцензуванню й атестації. Доцільно, щоб система екологічного контролю була створена за межами виконавчої влади.

І їй обов'язково треба надати право законодавчої ініціативи. Така національна система екологічного контролю нарешті позбудеться залишкового принципу у фінансуванні її діяльності з боку уряду.

Є велика потреба доповнити статтю 38 глави II "Сім'я" положенням, що діти зобов'язані піклуватися про батьків, які потребують допомоги, є обов'язком їхніх повнолітніх дітей. На це зверталась увага у багатьох трудових колективах, а особливо на сходах громадян сільських населених пунктів.

Вносились пропозиції до глави 12 "Освіта, наука і культура". Зокрема, пропонується в статті 91 встановити обов'язковий загальний рівень освіти. Доповнити, що освіта в Україні спрямована на виховання не тільки поваги до прав і свобод, а також на виконання обов'язків людини і громадянина.

У статті 98 глави 13 "Громадські об'єднання" пропонується записати, що на підприємствах та в організаціях при згоді і схваленні трудових колективів можуть утворюватись структурні підрозділи політичних партій.

Вважається за потрібне внести деякі доповнення у главу 14 "Свобода інформації". Так, до статті 99: "Засоби масової інформації несуть відповідальність у встановленому законом порядку за невірну інформацію, що нанесла матеріальні чи моральні збитки особі або групі осіб". До статті 100: "Держава забезпечує сприятливі умови для функціонування засобів масової інформації, дбає про доступність національної періодичної преси для всіх верств населення". Доповнити статтю 101 положенням, що за відмову у наданні інформації або надання неправдивих відомостей засобам масової інформації винні притягаються до юридичної відповідальності.

Пропонується у статті 107 розділу четвертого "Територіальний устрій" вилучити слово "земля" як адміністративно-територіальну одиницю. Аргументується це тим, що в історії територіально-адміністративного устрою України поділу на землі ніколи не було. Тож не варто вводити цю чисто німецьку форму. Адже лише на перейменування областей у землі, нові вивіски, печатки, штампи піде багато часу, а, головне, коштів. А що замість того?

Надійшли пропозиції по багатьох статтях і положеннях проекту розділу п'ятого "Державна влада" і розділу шостого "Місьцеве і регіональне самоврядування". Це говорить про те, що проблема вибору форми державного правління, принципів організації державної виконавчої влади на місцях і місцевого самоврядування викликає найгостріші суперечки.

За браком часу є можливим зробити тільки концентрований аналіз внесених пропозицій до вказаних глав, зупинившись на найбільш принципових питаннях. У статтях 3, 114, 115 проголошується, що народ в особі громадян України є єдиним джерелом державної влади, місцевого і регіонального самоврядування, народ здійснює державну владу шляхом всенародного голосування /референдуму/, виборів, а також через систему державних органів. Разом з тим, із системи державної влади місцеві Ради, де найбільш повно втілюється ідея народовладдя, в проекті виключені.

Зміна назви і структури вищого законодавчого органу /однопалатна Верховна Рада на двопалатні Національні Збори/ ліквідує вертикальну систему Рад народних депутатів усіх рівнів.

Згідно з статтею 196, контролює і координує діяльність обраних народом Рад призначуваний голова місцевої державної виконавчої влади, від участі у формуванні якої населення усувається. І більш того, рішення місцевих Рад можуть "призупинятися" головою обласної управи /стаття 231/. По-перше, це свідчить про те, що в проекті закладено верховенство виконавчої влади над представницькими органами, які реально відображають волю народу. А по-друге, це повністю суперечить розділу "Народовладдя" "Декларації про державний суверенітет України", яка була підтримана абсолютною більшістю на Верховній Раді і майже повністю народом України на референдумі 1 грудня минулого року.

Можна зробити висновок - автори проекту ігнорують волю народу.

Як підкреслює в своєму листі вчитель з Путивля Кривопишин: "...главу 20 /"Виконавча влада"/ варто переробити, підсиливши ідею народовладдя. А якщо у народу залишиться тільки право, можливість брати участь у виборах, то це буде майже по-пушкінські: "народ безмолствует". І замість правової матимемо авторитарну державу, далеку від демократії".

В пропозиціях звертається увага на те, що за проектом міські, селищні, сільські Ради складаються із радників і утворюють

виконавчі органи, очолювані радниками, відповідальними за певну сферу самоврядування територіальної громади. Це призведе до автоматичного перетворення Рад з представницького органу в колегіальний виконавчий, що суперечить самій ідеї Рад. На регіональному рівні поряд з місцевими органами державної виконавчої влади передбачається і виконавча діяльність Рад. Це означає громіздку двоступінчасту структуру державного управління, а на ділі - призведе до двовладдя в областях та районах.

Зваживши ці, та деякі інші положення, викладені в проекті, більшість голів районних Рад звернулась з листом до населення області підтримати пропозицію про неприйняття в такій редакції вказаних розділів. Пропозиції, які надходять від громадян, рішення місцевих Рад області свідчать, що розділ "Державна влада", особливо в частині "Місцеві органи державної виконавчої влади", а також розділ "Місцеве і регіональне самоврядування" потребують повного вилучення і переробки на таких засадах:

Конституційно закріпити Ради народних депутатів, як політичну основу держави, тобто як представницькі органи влади, джерелом якої дійсно є народ;

визначити пріоритет парламенту над виконавчими органами, зберігши однопалатну Верховну Раду, а не Національні Збори;

не допустити конституційне закріплення лінії на зосередження надто широких повноважень в органах виконавчої влади.

Вирішити проблему про делегування повноважень державної влади місцевим Радам народних депутатів:

кожний рівень Рад повинен бути наділений своїми повноваженнями як представницької, так і державної влади по управлінню підвідомчими територіями. В межах цих повноважень Ради незалежні. Незаконні рішення припиняються прокуратурою до прийняття рішення судом;

конституційно визначити замість сільських Рад базовим рівнем районні Ради народних депутатів;

Ради формують єдині виконавчі органи на даній території. Сільські, селищні, міські, районні формують їх

безпосередньо. Голова регіональної адміністрації /область, місто республіканського підпорядкування/ призначається Президентом України за поданням Ради регіонального рівня;

головами виконавчих комітетів Рад базового та місцевого рівня є голови відповідних Рад, які обираються всенародно.

Президент або уповноважені ним органи мають право висувати кандидатури для обрання голів Рад базового та місцевого рівня. Голови регіональних адміністрацій можуть бути звільнені Президентом за згодою відповідної Ради або за її пропозицією, якщо за це проголосували не менше двох третин від загального числа депутатів, обраних до Ради. Голови територіальних органів виконавчої влади для забезпечення ефективного здійснення своїх повноважень утворюють відділи, управління, інші служби, за згодою відповідної Ради призначають і звільняють з посади їх керівників. Структура, повноваження, порядок діяльності та фінансування територіальних органів визначаються Конституційним законом.

Реалізація цих засад повинна дати можливість до кінця розкрити потенціал Рад, збалансувати протиріччя між державними та місцевими інтересами, між органами представницької та виконавчої влади.

Висловлюється стурбованість і про те, що проект Конституції закріплює лінію на зосередження надто широких повноважень в руках Президента, підпорядкування йому Кабінету Міністрів, одноосібне вирішення питань про призначення своїх представників на місцях і навіть на такі пости, як віце-прем'єр міністри, більшість міністрів, підпорядкування йому національної гвардії і т.д. Не можна погодитись і з положенням про те, що прем'єр-міністр є за посадою заступником Президента. Це створює реальну загрозу того, що повноваження глави держави можуть опинитись в руках особи, яка не обиралась народом.

Пропонується вилучити із статті 178 пункти 23, 24, 26, в яких Президентом надається право оголошувати надзвичайний стан, скасовувати акти міністрів, керівників органів виконавчої влади, виходити з поданням до Національних Зборів про дострокове припинення повноважень окремих органів місцевого

і регіонального самоврядування.

Вважаю також за необхідне чітко відобразити розподіл функцій і обов'язків між Президентом, Верховною Радою, Кабінетом Міністрів.

Пропозиції до економічного підрозділу підкреслюють - Конституція повинна гарантувати соціальну орієнтованість нашої економіки.

Є зауваження, що дуже мало і нечітко сказано в проекті про виборчу систему, недосконалість окремих положень щодо судової влади.

Надійшли і інші пропозиції, зауваження, доповнення, які узагальнюються і надсилаються до Секретаріату Верховної Ради України.

Шановні депутати і запрошені, у відведений для доповіді час, звичайно, всіх зауважень і пропозицій не висловити. На завершення хочу зазначити, що приймаючи нову Конституцію, ми не маємо права помилитися. Я дещо повторюсь, але хочу ще раз підкреслити, що в центрі соціальної діяльності вона має поставити людину, її права і свободи, матеріальні і духовні блага, її здоров'я, честь і гідність. Тобто, визнати людину найвищою соціальною цінністю.

Утвердити народовладдя в формі представницької і безпосередньої демократизації, закріпити ідею народного суверенітету, суть якої полягає в тому, що єдиним джерелом державної влади є народ.

Зафіксувати принципи розподілу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову і разом з тим передбачити необхідні противаги у системі відповідних органів, щоб виключити будь-які можливості індивідуальної чи групової узурпації влади й використання всупереч народу.

Чітко визначити, яку ми будемо будувати державу. Без цього визначення багато статей будуть неконкретизовані, що надалі може дозволити Верховній Раді приймати закони, які аж ніяк не влаштовуватимуть народ.

Депутати ознайомились з проектом Конституції і висловлюють свої думки, внесуть конкретні пропозиції щодо нього. Своє слово має сказати і народ України, а тому, згідно з багатьма пропозиціями, необхідно запропонувати Верховній

Раді України винести цей документ на затвердження всеукраїнського референдуму.

Крім цього, як пропонують Липоводолинська, Схирська, Лебединська, Путивльська, інші районні Ради народних депутатів, на голосування слід винести ще й такі питання:

про символіку /адже герб, прапор, гімн /мелодія і текст/-це засоби, які закріплюють мир і злагоду в суспільстві/;

про соціальний вибір /як це було передбачено Верховною Радою при схваленні концепції Конституції/;

про приватну власність на землю.

Ця пропозиція має принциповий характер. Дискусій навколо того, як приймати нову Конституцію, дуже багато. Мабуть не помилюсь, якщо скажу, що переходить навіть у протистояння. Тому йти на шляху до її прийняття треба обережно. Поспіх тут може зашкодити.

Вважаю, що буде правильним, якщо ми підтримаємо звернення голів районних Рад народних депутатів до Верховної Ради України та Президента України про проведення Всеукраїнського з'їзду чи зборів Рад, де розглянути питання про роль Рад в розбудові правової держави, про проект Конституції України, про соціальний захист населення.

Висновки обговорення питань, результати голосування на референдумі дещо знімуть гостроту дискусій і дадуть можливість Верховній Раді України більш повно врахувати думку народу і прийняти справді народну Конституцію.

Треба пам'ятати, що від того, яким буде Основний Закон, залежить і особиста доля кожного, і доля прийдешніх поколінь.

Додаток № 3

до стенографічного звіту про
тринадцяту сесію обласної Ради
народних депутатів двадцять
першого скликання

Обласній Раді народних депутатів заява чотирнадцятої сесії Глухівської міської Ради народних депутатів.

XIV сесія Глухівської міської Ради народних депутатів висловлює принципову незгоду і обурення з приводу нав'язування Раді рекомендацій за підсумками обговорення проекту Конституції України секретаріатом обласної Ради народних депутатів. Вважаємо недопустимим втручання в хід всенародного обговорення проекту Конституції України, затвердженого Постановою Верховної Ради України 1 липня 1992 року. І впевнені, що надісланий на нашу адресу документ відображає думку обласної Ради, а не групи людей, чи політичної партії. Вважаємо, що проект рішення обласної Ради мав би народжуватись на основі узагальнення рішень місцевих Рад, а не навпаки.

14 сесія Глухівської міської Ради народних депутатів

Додаток № 4

до стенографічного звіту про
тринадцяту сесію обласної Ради
народних депутатів двадцять
першого скликання

Про проект нової Конституції
України
/Співдоповідь Прядко А.І. -
голови постійної комісії
по законності, правах людини,
охороні громадського порядку/

Шановні депутати і запрошені, напередодні сесії обласної Ради народних депутатів проект нової Конституції України обговорено в постійних комісіях Ради. Депутати, які взяли участь у засіданнях, висловили майже 200 критичних зауважень, доповнень і змін до проекту Конституції. При цьому були діаметрально протилежні висновки, такі як: "Проект Конституції - антинародний" та "Проект Конституції в цілому схвалити із змінами і доповненнями". Але всі депутати єдині в думці, що нова Конституція - Основний Закон нової суверенної держави, повинен стати дороговказом на майбутнє, враховувати особливості України і Декларації про її державний суверенітет.

Депутати висловили загальну думку, що проект Конституції дуже громіздкий і потрібно його скоротити, виключивши із тексту незрозумілі для сприйняття іншомовні слова.

Привертає увагу те, що загальні положення не виділені окремим розділом, а являються продовженням преамбули. Це викличе практичні труднощі в умовах прямої дії Конституції.

Депутати Дядченко М.А., округ № 71, Левицький О.В., округ № 60, члени комісії по законності і народній освіті відповідно, та інші запропонували замість слів "народ України" записати "український народ". Депутати Кожушко В.П., округ № 93 /комісія по житлово-комунальному господарству/, Доляр Г.Я., округ № 45 /комісія по охороні здоров'я/, а також ряд представників інших комісій внесли пропозицію конкретизувати в проекті Основного Закону, який державний лад ми будуємо.

Неоднозначне відношення до пропонованої в проекті двопалатної системи найвищого органу влади, перейменування Верховної Ради в Національні Збори. Постійна комісія по законності висловила за збереження повновладдя представницьких

органів державної влади - Рад народних депутатів, як політичної основи держави, а також за збереження однопалатного парламенту - Верховної Ради України. Депутат Баштовий В.Ю. та інші внесли протилежні пропозиції.

Представники різних постійних комісій внесли пропозицію вилучити із тексту ст.5 абзац 3, щодо: "Дозволене все, що не заборонене законом". Рівень юридичної освіти людей не дозволяє впровадити цей принцип. До речі, багато законів ще не прийняті і не розроблені. Депутат Сгурцов Б.І. запропонував, щоб в Конституції було менше посилань на інші закони, тому що вони є основним законом.

В статті 10, перший абзац, пропонується поставити замість слова "народжується" слово "є". Тобто: "...усі люди є вільними і рівними у своїй гідності та правах".

Потребує уточнення ст.15 про єдине громадянство, заборону одночасно мати громадянство ^{іншої держави}, прийнятим 08.10.91 року, допускається подвійне громадянство на підставі двосторонніх міждержавних договорів. Таким чином, частину 2 ст.15 пропонується записати "Громадянин України не може одночасно мати громадянство іншої держави, за винятком випадків, встановлених Законом про громадянство України".

Декілька думок про головні права і свободи. Глава 5 "Гарантії прав і свобод людини та громадянина" побудована так, що включає тільки юридичні гарантії, залишаючи інші її види у главах 3-й та 4-й, що слід було б відобразити у назві глави 5 або внести структурні зміни в розділ I. У главі 4 доцільно відтворити положення про те, що громадяни мають право на достатній життєвий рівень, поступове поліпшення умов життя, соціальну захищеність, а до ст.35 проекту слід включити право на рівні можливості просування по роботі на вищі сходинки, виходячи виключно з трудового стажу та кваліфікації.

Як говорила депутат Рижкова Л.Г., округ № 5 /комісія по охороні здоров'я/, проект не зацікавлює роботу, а депутат Ватилик В.М., округ № 154 /комісія по законності, відзначив, що він не стимулює працівників виробничої сфери.

Виходячи із тлумачення I і II частин ст.13 проекту Конституції і статей 3, II Закону від 25.06.92 "Про національні меншини в Україні", пропонується першу фразу ст.13 подати в редакції: "Людина має право на національне самовизначення в порядку, встановленому законом, на збереження і захист своєї національної приналежності".

Конституційне положення ст.2 про відповідальність держави перед людиною конкретизується статтею 50, яка встановлює право кожної людини реагувати на порушення його прав і ст.58, яка передбачає можливість оскарження в судовому порядку дій органів державної адміністрації, їх службових осіб.

Слід в ст.58 частини III передбачити можливість притягнення посадових осіб до відповідальності в порядку конституційного судочинства. Водночас необхідно закріпити право громадянина за власною ініціативою "запустити" механізм захисту своїх прав і свобод, тому другу фразу частини II ст.50 почати словами: "Людина має право ініціативно й самостійно законними способами..." і далі за текстом.

Депутат Левицький О.В. пропонує 2 частину статті 44 записати в редакції: "Держава та органи місцевого самоврядування створюють умови для рівноправного задоволення права громадян на житло. Особи, які потребують соціального захисту, задовольняються житлом на пільгових умовах, у тому числі безкоштовно".

Розділ УП "Охорона Конституції" зведено до Конституційного суду. Цей розділ має називатися "Охорона конституційного ладу". До нього слід включити всю систему інститутів та засобів його захисту: від Конституційного суду до інституту народного правозахисника.

Так, частину I статті 47 запропоновано записати в редакції: "Кожен має право на екологічно сприятливе навколишнє середовище, яке б забезпечувало гармонійний розвиток особистості і гарантувало б безпечні для життя і здоров'я умови, а також безпечні продукти харчування, ліки і предмети побуту". У статті 79 після частини I записати: "Забороняється реалізація проектів, що можуть вести до незворотних екологічних наслідків, а також заключення договорів по використанню природних ресурсів на термін більше терміну активної діяльності одного покоління". А в статті 82 після частини II записати: "Забороняється без узгодження з місцевим населенням реалізація проектів, що можуть привести до змін навколишнього середовища".

Частину II статті 55 пропонується доповнити словами: "Свідок має право на збереження таємниці його особи, захист його здоров'я правоохоронними органами". Першу частину статті 56 записати в редакції: "Метою покарання за злочин є не спричинення

страджань, а обмеження прав громадянина на визначений судом строк".

В статті 68 до фрази "Земля може перебувати в публічній власності і приватній власності" слід додати " громадянин України". У статті 85 доцільно закріпити можливість подружжя укладати майнові операції. Вимагає доповнення і ст.88. В ній необхідно закріпити обов'язки дітей стосовно батьків.

Постійна комісія у справах молоді, по науці, народній освіті і культурі вважає доцільним у главі І2 записати, що держава гарантує право кожного на освіту і вказати яку: початкову, середню чи вищу. Крім того, потрібно закріпити обов'язок держави забезпечити безперервність освіти /частина ІІ ст.91/, умови для перепідготовки, підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів, їх атестацію /стаття 92/. Виходячи з того, що держава встановлює певні стандарти в галузі освіти /ст.91/, нелогічним є визнання автономії за всіма науковими установами та навчальними закладами /ст.90/.

Є багато інших доповнень і змін, що висловили депутати на засіданнях комісій, але постійна комісія по законності, правах людини, охороні громадського порядку вважала доцільним зупинитись лише на окремих із них. Думаю, що депутати у своїх виступах значно доповнять доповідь і співдовідь по обговоренню проекту нової Конституції України.

Вчора на засіданнях постійних комісій обговорено проект рішення сесії обласної Ради по проекту Конституції. Усі комісії згодні з першим пунктом проекту, де говориться, що проект Конституції не може бути схвалений. Далі по тексту запропоновані зміни і доповнення, які передані в редакційну комісію.

РІШЕННЯ

вІд 15.10.92

м. Суми

Про проект нової Конституції України

Заслухавши і обговоривши доповідь голови обласної Ради народних депутатів Бондаренка А.Д. "Про проект нової Конституції України", обласна Рада народних депутатів відмічає, що в області у відповідності з постановою Верховної Ради від 1 липня 1992 року організовано обговорення проекту Конституції України в трудових колективах, на сходах громадян за місцем проживання, на сесіях місцевих Рад народних депутатів.

Проте пасивно проходить обговорення в трудових колективах Охтирського, Лебединського, Липоводолинського, Ямпільського районів. Із 120 зборів, проведених в трудових колективах Лебединського району, крім загальної оцінки, не внесено жодної пропозиції.

Практично не організовано проведення сходів громадян за місцем проживання в містах Суми, Глухів, Конотоп, Шостка, в Глухівському, Краснопільському, Середино-Будському, Шосткинському районах. Не приймає участі в проведенні цієї роботи більшість депутатів місцевих Рад.

Проект Конституції обговорено на сесіях всіх район-

них, міських, сільських і селищних Рад, де внесено 1427 пропозицій і зауважень. Половина місцевих Рад в своїх рішеннях не схвалила проект в цілому, вказала на необхідність внесення докорінних змін і допрацювання.

В проекті Конституції схвально сприймаються верховенство прав і свобод людини і громадянина, принцип розподілу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову, положення про політичний, економічний та ідеологічний плюралізм.

Разом з тим в рішеннях Рад, пропозиціях і зауваженнях, які надходять до обласної Ради з місць, відзначається, що проект відходить від ряду принципових положень Декларації про державний суверенітет України, а також від схваленої Верховною Радою Концепції нової Конституції України.

В ньому простежується лінія на обмеження повноваджя народу. Місцеві Ради виключені із системи державної влади, їх функції обмежені тільки місцевим самоврядуванням, діяльність органів яких до того ж координується і контролюється державними управами. Фактично урізуються існуючі соціальні гарантії.

Проект Конституції має великий обсяг в зв'язку з надмірною регламентацією окремих положень, які передбачаються процесуальними кодексами, законами, положеннями про діяльність окремих органів і посадових осіб.

Враховуючи рішення місцевих Рад народних депутатів області, постійних комісій обласної Ради, пропозиції та зауваження, що надійшли до робочої групи і секретаріату обласної Ради в ході обговорення проекту, обласна Рада народних депутатів вирішила:

1. Проект нової Конституції України не схвалювати.

2. Вважати за необхідне:

2.1. Конституційно закріпити Ради народних депутатів, як політичну основу держави, тобто як представницькі органи влади, джерелом якої дійсно є народ.

2.2. В розділі І "Загальні засади Конституційного ладу" визначити: Україна – парламентська чи президентська республіка. Це питання винести на Всеукраїнський референдум.

2.3. Вирішити проблему делегування повноважень державної влади органам місцевого і регіонального самоврядування.

У зв'язку з цим слід переробити розділи "Місцеві органи державної виконавчої влади" і "Місцеве та регіональне самоврядування" на засадах створення найкращих умов для соціально-економічного саморозвитку територій.

2.4. Конституційно закріпити рівність всіх форм власності. Передбачити, щоб всі форми власності і підприємництва стимулювали працю і виключали спекуляцію.

2.5. Окремою статтею визначити, що державною мовою України є українська мова.

3. В новій Конституції гарантувати такі важливі соціальні права громадян, як право на працю, освіту, охорону здоров'я, житло, відпочинок, забезпечення в старості.

4. Передбачити в Конституції таку процедуру виборів народних депутатів всіх рівнів, щоб пріоритетом при обранні були талант, розум і народне довіря.

5. Визначити конституційно механізм відповідальності і підконтрольності перед своїм народом законодавчої, виконавчої і судової влади.

6. Перероблений проект Конституції та механізм його прийняття винести на Всеукраїнський референдум.

7. Рекомендувати народним депутатам України від Сумської області щодо проекту Конституції дотримуватись цього рішення обласної Ради народних депутатів.

8. Секретаріату обласної Ради узагальнити пропозиції і зауваження, висловлені депутатами обласної Ради в ході обговорення проекту Конституції на сесії, засіданнях постійних комісій, і направити їх та прийняте рішення до Конституційної комісії Верховної Ради України.

9. Рекомендувати Радам народних депутатів області, депутатам Рад всіх рівнів, керівникам підприємств, організацій продовжити роботу по роз'ясненню основних положень і обговоренню проекту Конституції в трудових колективах та за місцем проживання громадян. Пропозиції і зауваження, висловлені в ході обговорення, направляти до робочої групи обласної Ради народних депутатів.

Голова Ради

[Handwritten signature]

А.Д.Бондаренко

-Черниш Н.П. -зав.відділом по роботі Рад

-Пулінський М.П. -керівник секретаріату обласної Ради.

[Handwritten signature]

до стенографічного звіту про ХІІІ
сесію обласної Ради народних
депутатів двадцять першого скли-
кання

У К Р А Ї Н А

Сумська обласна Рада народних депутатів
Тринадцята сесія двадцять першого скликання

РІШЕННЯ

від 15 жовтня 1992 року

м.Суми

Про звернення голів районних
Рад народних депутатів до
Верховної Ради України,
Президента України.

Обласна Рада народних депутатів вирішила:

Підтримати звернення голів районних Рад народних депута-
тів до Верховної Ради України, Президента України, прийняте
15 вересня 1992 року під час навчання в Центрі підвищення квалі-
фікації кадрів, та їх пропозицію про проведення до розгляду
проекту Конституції на засіданні Верховної Ради України з'їзду
або зборів Рад народних депутатів.

А.Д.Бондаренко

- Черниш Н.П. - зав.відділом по роботі Рад
народних депутатів

Сумська обласна Рада народних депутатів
Тринадцята сесія двадцять першого скликання

Р І Ш Е Н Н Я

від 15.10.92
м. Суми

Про зміни в Статуті редакції
газети обласної Ради народних
депутатів "Сумщина".

У зв'язку із зміною складу співзасновників газети "Сумщина", у відповідності з рішенням дванадцятої сесії обласної Ради народних депутатів від 28.07.92 "Про зміни до рішення обласної Ради народних депутатів від 09.10.91 "Про реформування структури обласної Ради народних депутатів та її демократизацію" обласна Рада народних депутатів вирішила:

В Статут редакції газети обласної Ради народних депутатів та обласної державної адміністрації "Сумщина" внести такі зміни:

перший абзац після слів "...збори трудового колективу приймають" доповнити словами "колегія обласної державної адміністрації погоджує" ;

пункт 2.1 другого розділу після слів "...обласна Рада народних депутатів" доповнити словами "обласна державна адміністрація" ;

десятий розділ після слів "...колективу редакції" доповнити словами "погоджується з колегією обласної державної адміністрації".

Голова Ради

А.Д.Бондаренко

- Черниш Н.П. - зав.відділом по роботі
Рад народних депутатів
- Пулінський М.П. - керівник секретаріату
обласної Ради

С Т А Т У Т

редакції газети "Сумщина" Сумської обласної
Ради народних депутатів та Сумської обласної
державної адміністрації

З метою врегулювання відносин засновників, видавця, повноважень трудового колективу збори трудового колективу редакції приймають, колегія обласної державної адміністрації погоджує, а сесія обласної Ради затверджує редакційний Статут.

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

І.1. Газета є засобом масової інформації, видається українською мовою, виходить два-п'ять разів на тиждень, розповсюджується переважно на території Сумської області. Редакція в своїй діяльності керується діючим законодавством і цим Статутом.

І.2. Редакція газети є юридичною особою, має самостійний баланс, власне майно, круглу печатку, кутовий штамп зі своїм найменуванням, інші атрибути, розрахунковий та інші рахунки в банках, виступає юридичною особою в суді, арбітражі і третейському суді.

І.3. Матеріально-технічна база і фонди газети складаються з основних і оборотних фондів, інших матеріальних цінностей і фінансових ресурсів. Редакція здійснює права володіння і користування належним їй майном.

І.4. Юридична адреса газети: 244030, м. Суми, вул. Петропавлівська, 58.

2. ЗАСНОВНИКИ

2.1. Засновниками газети є обласна Рада народних депутатів, обласна державна адміністрація і журналістський колектив редакції.

2.2. Редакція самостійна у визначенні форм, методів, засобів реалізації наміченої співзасновниками програми.

3. ВИДАВЕЦЬ

3.1. Видавцем газети є обласне управління по пресі. Виробничі і фінансові відносини між видавцем і виданням будуються на основі договору. Порухення договірних зобов'язань розглядається у встановленому порядку.

Адреса видавця: м. Суми, вул. Кузнечна, 2.

4. Організація і управління

4.1. Редакцію очолює головний редактор, який діє за принципом колегіальності у вирішенні різних питань діяльності редакції.

4.2. Редактор затверджується на сесії обласної Ради народних депутатів за пропозицією колегії обласної державної адміністрації з урахуванням думки трудового колективу редакції строком на 3 роки.

4.3. Редактор в межах своїх функціональних обов'язків керує роботою редакції, координує роботу редакційної колегії, організовує цю роботу і несе відповідальність за діяльність редакції перед її колективом та Засновниками.

Редактор представляє редакцію у відносинах із співзасновниками, видавцем, авторами, державними, громадськими та кооперативними організаціями, судом і арбітражем, окремими громадянами, зарубіжними партнерами.

Редактор без доручень діє від імені редакції, укладає договори, видає доручення, відкриває в закладах банку розрахунковий та інші рахунки. В межах своєї компетенції видає накази, приймає на роботу на контрактних засадах, звільняє, заохочує працівників редакції, накладає на них стягнення.

4.4. Питання соціального, культурного життя і побуту працівників редакції вирішується разом з профспілковою та іншими громадськими організаціями на загальних зборах трудового колективу.

4.5. Структура, кошторис і штати редакції затверджуються редактором за погодженням з редколегією.

4.6. Для бездефіцитної діяльності редакції обласна Рада народних депутатів і обласна державна адміністрація можуть передавати на її рахунок необхідні дотації, беруть участь у формуванні установчого фонду.

5. Трудовий колектив редакції. Журналістський колектив, редакційна колегія, Журналіст

5.1. Членом трудового колективу редакції є особа, яка працює в штаті редакції, виконує певні функціональні обов'язки, відповідає професійному рівню.

5.2. Членом журналістського колективу редакції є журналіст, який працює в штаті редакції, відповідає професійному рівню, проходить тримісячний випробувальний строк.

5.3. Вищим органом редакції є загальні збори трудового колективу редакції. Загальні збори трудового колективу скликаються з ініціативи редактора, редакційної колегії або ж якщо на цьому наполягає не менше $1/3$ членів трудового колективу.

5.4. Виключна компетенція трудового колективу: затвердження правил внутрішнього трудового розпорядку, положення про преміювання, фонди; вибори редакційної колегії;

загальні збори трудового колективу розглядають також структуру редакції й інші виробничі, соціальні питання діяльності редакції, пропозиції, подані редактором, редколегією.

5.5. Загальні збори трудового колективу вважаються правомочними, якщо в них беруть участь не менше двох третин кількості членів колективу. Рішення приймаються більшістю голосів прямим або таємним голосуванням.

5.6. Достроково редактор може бути звільнений рішенням загальних зборів трудового колективу, за яке має проголосувати більше половини членів трудового колективу, і рішення затверджується обласною Радою і обласною держадміністрацією.

Питання про недовіру редактору розглядається у випадку, коли на цьому наполягає більшість членів редакційної колегії або не менше $1/3$ членів трудового колективу, а також на вимогу $1/3$ депутатів обласної Ради чи більшості членів колегії облдержадміністрації.

5.7. Редакційна колегія обирається таємним голосуванням з числа членів журналістського колективу на загальних зборах і підзвітна йому.

Строк обрання - один рік.

Головою редакційної колегії є редактор.

Кількість членів редакційної колегії вирішується в кожному конкретному випадку на загальних зборах.

Рішення редколегії вважається ухваленим, якщо за нього проголосувало більшість членів редколегії.

5.8. Компетенція редакційної колегії:

затвердження перспективних і поточних планів діяльності редакції;

розгляд питань добору, розстановки і перепідготовки кадрів;

вироблення правил внутрішнього трудового розпорядку, положень про преміювання, фонди та інших положень, інструкцій;

подання для заохочення працівників редакції;

розгляд інших питань, що стосуються діяльності редакції, які є виключною компетенцією редактора, загальних зборів трудового колективу, профспілкової організації редакції.

5.9. Журналіст займається збиранням, створенням, редагуванням або підготовкою матеріалу для редакції, зв'язаний з нею контрактом або проводить аналогічну діяльність за її повноваженнями.

5.10. Журналіст зобов'язаний виконувати доручення редакції згідно до вимог, обумовлених в контракті. Журналіст виконує доручення редакції відповідно своїх переконань і на основі професійної самостійності.

5.11. Редакція зобов'язана створити журналісту необхідні умови для виконання ним своїх професійних обов'язків.

Журналіст має право відмовитися від створення матеріалу, який суперечить його переконанням, зняти свій підпис під матеріалом, зміст якого, на його думку, був перекручений у процесі підготовки до друку, або ж зняти матеріал зовсім.

Редакція зобов'язана зберігати таємницю авторства.

Редакція може відмовитися від публікацій поданих журналістом матеріалів у випадку:

- несвоечасного подання матеріалу;
- недотримання обумовлених вимог.

Редакція зобов'язана сплатити гонорар журналісту за неопублікований матеріал, підготовлений за дорученням редакції і схвалений до друку.

5.12. За достовірність, точність інформації, фактів відповідальність несе автор публікації.

За публікацію матеріалів, що суперечать Конституції чи іншим законодавчим актам, повну відповідальність несе редактор або особа, що його замінює, і редколегія газети.

5.13. Рукописи, малюнки, фотознімки авторів не рецензуються і не повертаються.

5.14.Право розпоряджатися розрахунковим рахунком надається редактору.

6.Трудові відносини

6.1.Трудові відносини між редакцією в особі головного редактора і співробітниками здійснюються в двох формах: контракт і трудова угода.

6.2.Контракт з журналістом редакція укладає на один рік. Якщо до обумовленого строку жодна з сторін не ставить питання про розірвання контракту, він вважається пролонгованим ще на один строк. Редактор зобов'язаний повідомити співробітника про наступне розірвання контракту не пізніше, ніж за два місяці до закінчення строку контракту.

6.3. Трудова угода укладається з особами, які працюють у редакції на правах суто позаштатних працівників, та тими, які працюють в інших виданнях /організаціях/. Якщо угода укладається з особою, яка не працює в іншій організації, редакція бере на себе зобов'язання, які впливають з трудового законодавства. Трудові відносини будуються на основі вимог законодавства України.

7.Матеріали і фінансова база

7.1. Редакція будує свої стосунки з видавництвом, підприємствами зв'язку, інформаційними агентствами та іншими організаціями на принципах господарського розрахунку та взаємної вигоди.

7.2. Прибуткова частина бюджету редакції формується із установчого капіталу, доходів від випуску та реалізації газети, публікації оголошень, об'яв та інших надходжень.

Редакція може мати фонд пожертвувань.

7.3. Видаткова частина бюджету складається із амортизаційних розрахунків, відрахувань у фонди соціального забезпечення, платежів за оренду, фонду заробітної плати, преміального та фонду редакції, витрат на придбання паперу, розрахунків з видавництвом, /поліграфічні видатки/, плати за проведення передплати, доставку газети та реалізацію готової продукції тощо.

6.

7.4. Прибуток, одержаний в результаті господарської та фінансової діяльності редакції направляється для оновлення основних фондів, матеріального стимулювання працівників, житлового та культурного будівництва, виплату дивідендів /у разі акціонування редакції/.

7.5.3 метою більш повного ефективного використання виробничого потенціалу, технічного оснащення, розширення територіальної і галузевої зон дії редакція на добровільних засадах має право частину своїх коштів об'єднувати з коштами державних, кооперативних, громадських організацій, орендувати і здавати в оренду приміщення, обладнання.

7.6. Фінансова діяльність та майно підконтрольні редакційній колегії, контролюючим органам, що визначені законом.

7.7. Власність редакції може бути викуплена колективом редакції у встановленому законом порядку.

8. Комерційна діяльність

8.1. Редакція вправі укладати з підприємствами і організаціями договори на рекламу їх продукції і послуг з оплатою за взаємною домовленістю.

8.2. Редакція може вести самостійну комерційну та видавничу діяльність у відповідності з чинним законодавством.

9. Припинення видання газети

9.1. Припинення видання газети здійснюється у випадку порушень діючого законодавства у судовому порядку або у випадку банкрутства.

9.2. Майно редакції ліквідується у встановленому порядку. Засновники створюють ліквідаційну комісію, надаючи їй певні повноваження. Виручені кошти йдуть на покриття заборгованості редакції, для соціального забезпечення і виплати компенсації працівникам.

9.3. На випадок припинення діяльності газети звільнення працівників проводиться у відповідності з діючим законодавством. Засновники беруть на себе зобов'язання по працевлаштуванню працівників.

10.Статут газети

Статут газети приймається на загальних зборах
трудового колективу редакції, погоджується з колегією
обласної державної адміністрації, затверджується сесією
обласної Ради народних депутатів. Співзасновники вправі
вносити зміни в Статут.

до стенографічного звіту про XIII
сесію обласної Ради народних
депутатів

У К Р А Ї Н А

Сумська обласна Рада народних депутатів
Тринадцята сесія двадцять першого скликання

Р І Ш Е Н Н Я

від 15 жовтня 1992 року
м.Суми

Про відновлення статусу села
Беликий Ліс Шосткинського
району.

Розглянувши подання Шосткинської районної Ради народних депутатів, висновки постійної комісії по законності, правах людини, охороні громадського порядку, на підставі статті 52 Закону України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування", враховуючи волю жителів, обласна Рада народних депутатів вирішила:

Відновити статус села Великий Ліс Клишківської сільської Ради Шосткинського району, від'єднавши його від села Солотвине цієї сільради.

Голова Ради

А.Д.Бондаренко

-Черниш Н.П. - зав.відділом по роботі Рад народних депутатів

-Пулінський М.П. - керівник секретаріату обласної Ради

до стенографічного звіту про тринадцяту сесію обласної Ради народних депутатів двадцять першого скликання

У К Р А Ї Н А

Сумська обласна Рада народних депутатів
Тринадцята сесія двадцять першого скликання

Р І Ш Е Н Н Я

від 15.10.92

м. Суми

Про зміни в складі комісії
обласної Ради народних депутатів з питань поновлення
прав реабілітованих

У відповідності з Законом України " Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні" та Положенням про комісії Рад народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих, затвердженим постановою Кабінету Міністрів УРСР від 24 червня 1991 року № 48, обласна Рада народних депутатів вирішила:

1. Перейменувати комісію при обласній Раді народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих в комісію обласної Ради народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих.

2. Виходячи з практичної доцільності в роботі комісії з питань поновлення прав реабілітованих, а також в зв'язку із змінами, що відбулись в характері роботи та суспільної діяльності членів комісії Ганжи Ю.Ф., Сергієнка О.В., Соколова С.В., Столбіна О.П., Яроша А.Я., вивести їх із складу вказаної комісії.

3. Затвердити членами комісії:

Блінера Бориса Ілліча - пенсіонера, реабілітованого,

Бурлаку Бориса Андрійовича - головного інженера обласного
бюро технічної інвентаризації,

Косодія Петра Михайловича - заступника начальника державної інспекції цін по області,

Максюту Олександра Андрійовича - начальника відділу управління внутрішніх справ області,

Підвисоцьку Світлану Аркадіївну - спеціаліста I категорії відділу по координації роботи правоохоронних органів обласної державної адміністрації,

Стрибуля Миколу Івановича - директора обласної дирекції Укрдержстраху,

Сулима Анатолія Григоровича - співголову сумського міського товариства "Меморіал", викладача медичного училища м. Суми

Голова Ради

[Handwritten signature]

А.Д. Бондаренко

[Handwritten signature]

-Титов В.П. - голова комісії

-Черниш Н.П. - зав. відділом по роботі Рад

-Пулінський М.П. - керівник секретаріату обласної Ради

Двадцять перше скликання

Тринадцята сесія

Рішення

від 15.10.92

м. Суми

Про подання прокурора
Сумської області

На підставі висновків постійної комісії по законності,
правах людини, охороні громадського порядку, згідно з статтею
39 частини 4 Закону "Про статус народних депутатів в СРСР"
обласна Рада народних депутатів вирішила:

Дати згоду на притягнення до кримінальної відповідаль-
ності Гончаренка М.П., депутата Малорибицької сільської
Ради народних депутатів Краснопільського району.

Голова Ради

А.Д.Бондаренко

Черниш Н.П. - зав.відділом по роботі
Рад народних депутатів

-Пулінський М.П. - керівник секретаріату
обласної Ради

У К Р А Ї Н А

Сумська обласна Рада народних депутатів
Тринадцята сесія двадцять першого скликання

Р І Ш Е Н Н Я

від 15.10.92
м. СумиПро зміни у регламенті
роботи обласної Ради
народних депутатів.

У відповідності зі статтею 52 Закону України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування" обласна Рада народних депутатів вирішила:

1. Регламент обласної Ради народних депутатів з урахуванням внесених змін затвердити /додається/.

2. Рішення обласної Ради народних депутатів від 03.07.91 "Про Регламент Сумської обласної Ради народних депутатів" вважати таким, що втратило силу.

Голова Ради

А.Д.Бондаренко

- Черниш Н.П. — зав.відділом по роботі
Рад народних депутатів
— Пулінський М.П. — керівник секретаріату
обласної Ради

У К Р А Ї Н А

Сумська обласна Рада народних депутатів

Двадцять перше скликання

Затверджений обласною
Радою народних депутатів
15 жовтня 1992 року

РЕГЛАМЕНТ

Сумської обласної Ради народних
депутатів

м. Суми

РЕГЛАМЕНТ
роботи Сумської обласної Ради народних депутатів

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

Згідно з Законом України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування" обласна Рада народних депутатів є представницьким органом регіонального самоврядування на території області, який формується з депутатів, обраних відповідно до Закону Української РСР "Про вибори депутатів місцевих Рад народних депутатів Української РСР".

Рада вважається правомочною за умови обрання не менш як трьох четвертей депутатів від встановленої Радою попереднього скликання кількості депутатських мандатів.

Обласна Рада обирає голову і заступника голови Ради, утворює і обирає постійні та інші комісії.

Заступник голови Ради, а також голова, заступник голови, секретар та члени постійних комісій Ради працюють на громадських засадах.

Рішення про дострокове припинення повноважень може бути прийняте сесією обласної Ради або місцевим референдумом.

Строк повноважень обласної Ради - п'ять років.

В своїй діяльності обласна Рада народних депутатів керується Конституцією України, Законом України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування", іншими законодавчими актами України та цим регламентом.

Обласна Рада народних депутатів у межах своєї компетенції самостійно вирішує питання регіонального значення, виходячи з інтересів громадян, які проживають на території області, та державних інтересів, забезпечує виконання Конституції та Законів України, комплексний соціально-економічний розвиток на своїй території.

Обласна Рада несе відповідальність за законність та наслідки прийнятих нею рішень.

Шкода, завдана в результаті неправомірних рішень, дій або бездіяльності, відшкодовується Радою в повному обсязі за рахунок власних коштів.

Обласна Рада народних депутатів здійснює свої повноваження на основі активної участі в її роботі кожного депутата. Депутат виконує свої повноваження, не розриваючи зв'язків з виробництвом чи службовою діяльністю.

Рада проводить свою роботу відкрито і гласно, систематично інформує населення про свою діяльність, прийняті рішення, хід їх виконання, реалізацію наказів виборців.

Розділ II. ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ ОБЛАСНОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ.

1. Обласна Рада проводить свою роботу згідно з планом, який складається на рік та затверджується на засіданні сесії.

2. План роботи обласної Ради готується та затверджується в такому порядку:

2.1. Всі пропозиції, які надходять від депутатів, виборців, керівників відділів, управлінь та інших служб обласної Ради та державної адміністрації передаються не пізніше ніж за 30 днів до секретаріату обласної Ради, який складає проект плану та вносить його на обговорення в постійних комісіях. Після обговорення на засіданнях постійних комісій план роботи вноситься на розгляд сесії обласної Ради народних депутатів.

2.2. Постійні комісії планують свою роботу на півріччя, виходячи з плану роботи обласної Ради, плану соціально-економічного розвитку області, цільових комплексних програм, заходів по виконанню наказів виборців, рішень Ради та комісій.

Засідання постійних комісій скликаються по потребі.

3. Контроль за виконанням плану роботи здійснюють депутати та секретаріат обласної Ради.

4. Секретаріат обласної Ради та його відділи планують свою роботу на півріччя. План роботи затверджується головою Ради.

Розділ III. СЕСІЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ.

5. Обласна Рада правомочна розглядати і вирішувати питання, віднесені законодавством до відання регіонального самоврядування, за винятком тих, які вирішуються виключно місцевими референдумами.

У сесійному залі обласної Ради народних депутатів на час

пленарних засідань встановлюється Державний прапор України.

6. Відповідно до Закону України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування" обласна Рада народних депутатів проводить свою роботу сесійно.

Сесії складаються з пленарних засідань обласної Ради народних депутатів, а також засідань постійних комісій обласної Ради, що проводяться в період між ними.

7. Чергове засідання обласної Ради народних депутатів скликається головою Ради в міру необхідності, але не менш як два рази на рік.

Розпорядження голови Ради про скликання чергової сесії доводиться до відома депутатів і населення не пізніше як за сім днів до сесії з зазначенням часу скликання, місця проведення сесії, питань, які передбачається внести на розгляд Ради.

Проекти рішень з основних питань, інші документи та матеріали з питань, які передбачається внести на розгляд Ради, доводяться до відома депутатів не пізніше як за три дні ^{до} відкриття сесії.

Сесія обласної Ради є правомочною, якщо на засіданні присутні дві третини від встановленої кількості депутатських мандатів у Раді.

Для визначення її правомочності на початку кожного засідання проводиться поіменна реєстрація депутатів.

У разі відсутності встановленої кількості депутатів по розпорядженню голови Ради проведення сесії переноситься на інший час.

Про неможливість прибути на сесію депутат повідомляє голову або секретаріат обласної Ради народних депутатів з обґрунтуванням причини.

У разі відмови частини депутатів обласної Ради народних депутатів від участі в роботі сесії обласної Ради або неможливості прийняти участь в її роботі Рада в кожному окремому випадку приймає рішення про те, що її засідання являється правомочним, якщо в ньому приймає участь менше двох третіх, але більше половини загальної кількості вибраних депутатів обласної Ради народних депутатів.

Засідання Ради проводяться відкритими і ведуться гласно. В них можуть приймати участь з правом дорадчого голосу народні депутати України.

На засідання при необхідності запрошуються представники державних органів, політичних партій, інших громадських організацій і масових рухів, трудових колективів, преси, телебачення, радіо, а також інші особи.

Запрошення здійснює секретаріат обласної Ради за рішенням її голови, постійних комісій.

Запрошені на сесію не повинні висловлювати своє ставлення до виступів аплодисментами, вигуками та іншими діями.

За рішенням обласної Ради може бути проведено закриті засідання.

8. Позачергова сесія обласної Ради народних депутатів може бути скликана її головою з конкретного питання без зміни порядку денного, внесеного головою, а також за письмовою пропозицією не менше третини від загальної кількості обраних депутатів Ради, за пропозицією постійної комісії та глави обласної державної адміністрації з визначеним питанням та обґрунтуванням необхідності скликання сесії.

При підтримці пропозиції голова обласної Ради не пізніше як за п'ятнадцять днів з дня її надходження доводить до відома депутатів, населення через засоби масової інформації розпорядження про скликання позачергового пленарного засідання обласної Ради у встановленому порядку.

Розділ ІУ. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ПИТАНЬ, ЯКІ ВНОСЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯД ОБЛАСНОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ.

9. На сесіях обласної Ради народних депутатів розглядаються і вирішуються питання, передбачені ст. 52 Закону України "Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве і регіональне самоврядування" виключно до компетенції обласної Ради, а також інші питання громадського значення, якщо при цьому не обмежується самостійність нижчестоячих Рад в здійсненні ними своїх повноважень.

До визнання повноважень депутатів обласна Рада має право приймати рішення тільки по формуванню порядку денного сесії, а

також по складу секретаріату, лічильної та мандатної комісії.

Обласна Рада заслуховує повідомлення депутатів про виконання ними депутатських обов'язків, рішень, доручень Ради та її органів.

10. Робота Ради планується на рік. Питання на розгляд сесій обласної Ради народних депутатів вносяться головою Ради, постійними комісіями, депутатами, главою обласної державної адміністрації.

Питання для розгляду на сесії обласної Ради народних депутатів, пропозиції про заміну питань або уточнення їх формулювання, пропозиції про додаткові питання, які вносяться на розгляд Ради, подаються голові Ради з повним об'ємом матеріалів на пізніше як за 15 днів до початку роботи сесії.

Голова Ради розглядає подані пропозиції і з урахуванням думки відповідної постійної комісії приймає рішення про прийняття пропозиції або її відхилення, інформує депутатів обласної Ради на засіданні Ради про пропозиції, які надійшли щодо порядку денного роботи сесії, та прийняті ним рішення.

11. Остаточний порядок денний сесії затверджується обласною Радою на пленарному засіданні відкритим голосуванням більшістю голосів від загальної кількості присутніх.

12. Доповіді, інформаційні, довідкові матеріали та проекти рішень з питань, які вносяться на розгляд обласної Ради народних депутатів, готуються постійними комісіями в межах їх компетенції, депутатами або комісіями по підготовці питань, які утворюються розпорядженням голови або рішенням обласної Ради народних депутатів, обласною державною адміністрацією.

Проекти бюджету, планів та програм економічного і соціального розвитку території, місцевих екологічних програм розробляються обласною державною адміністрацією, її відділами та управліннями.

Остаточні завізовані проекти рішень та довідкові матеріали до них подаються не пізніше як за 10 днів до початку роботи сесії. Необхідна кількість екземплярів їх в кожному окремому випадку погоджується з секретаріатом обласної Ради.

13. При підготовці питань, які вносяться на сесію обласної Ради народних депутатів, враховуються думки та пропозиції виборців, проводяться необхідні соціологічні дослідження.

14. З основних питань, які вносяться на розгляд Ради, депутати обласної Ради проводять аналіз стану справ, вивчають громад-

ську думку, обговорюють проекти рішень обласної Ради на виборчому окрузі, на зборах трудових колективів та за місцем проживання громадян.

Свої пропозиції та повідомлення направляють голові обласної Ради, в постійну комісію або в комісію з підготовки питань на сесію.

15. Проекти рішень обласної Ради народних депутатів з основних питань розглядаються відповідними постійними комісіями.

Розділ У. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ СЕСІЙ ОБЛАСНОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

16. Сесію обласної Ради народних депутатів відкриває і веде голова Ради або його заступник.

Першу після виборів сесію скликає обласна виборча комісія. Відкриває засідання голова обласної виборчої комісії і веде її до обрання голови обласної Ради народних депутатів.

17. Пленарні засідання обласної Ради народних депутатів розпочинаються о 10-й годині і закінчуються о 19-й годині, якщо не буде прийняте інше рішення.

Перерва в роботі засідань робиться через кожні дві години на 20 хвилин. Перерва на обід встановлюється з 14 до 15 години.

Рада має право прийняти рішення про зміну часу проведення засідань.

Час для доповіді, співповіді та заключного слова встановлюється сесією за домовленістю з доповідачем та співповідачем, але не більше однієї години для доповіді та 20 хвилин для співповіді.

Виступаючим в обговоренні надається до 7 хвилин, для повторного виступу по одному питанню в дебатах, виступів при обговоренні проектів рішень, кандидатур, порядку ведення засідання, по мотивах голосування, для заяв, внесення запитів, питань, пропозицій, повідомлень та довідок - до 3 хвилин.

В необхідних випадках головуєчий має право за згодою більшості від присутнього складу Ради продовжити час для виступу.

Тривалість роботи сесії встановлюється обласною Радою народних депутатів, виходячи з кількості і особливостей питань, які розглядаються, та забезпечення депутатам необхідних умов для їх всебічного і глибокого обговорення.

18. Перелік питань для розгляду на сесії та пропозиції щодо порядку денного роботи засідання обласної Ради народних депутатів оголошуються головуючим на сесії.

Порядок денний засідання, порядок роботи сесії, інші процедурні питання приймаються обласною Радою відкритим голосуванням простою більшістю голосів від загальної кількості присутніх депутатів обласної Ради.

19. На час проведення засідання кожної сесії обласної Ради утворюється секретаріат, який обирається відкритим голосуванням з депутатів у складі керівника та членів секретаріату.

Секретаріат організує ведення стенограми засідання сесії, веде запис бажаючих виступити, реєструє депутатські запити, питання, довідки, повідомлення, заяви, пропозиції та інші матеріали, організує роботу з зверненнями громадян, які надійшли на адресу сесії та інформує головуючого.

20. Для редагування, доопрацювання проектів рішень з врахуванням пропозицій та зауважень, які надійшли, більшістю голосів присутніх на сесії депутатів вибирається редакційна комісія, до складу якої, крім депутатів, в разі необхідності включаються спеціалісти відповідних галузей народного господарства.

21. Для підрахування голосів при проведенні відкритого голосування обласна Рада народних депутатів утворює лічильну групу депутатів.

22. Для проведення таємного голосування та визначення його результатів обласна Рада народних депутатів вибирає відкритим голосуванням лічильну комісію з числа депутатів. В лічильну комісію не можуть входити депутати, кандидатури яких висунуті до складу виборчих органів на пости посадових осіб.

Лічильна комісія вибирає із свого складу голову та секретаря комісії. Рішення лічильної комісії приймаються більшістю голосів членів комісії.

Бюлетені для таємного голосування виготовляються під контролем лічильної комісії за встановленою нею формою та по кількості вибраних депутатів.

В бюлетень для таємного голосування по виборах посадових осіб або складу органів, які вибираються обласною Радою, включаються всі кандидатури, які розглядалися Радою для включення в бюлетень. Прізвища висунутих кандидатур розміщуються у виборчому бюлетені в алфавітному порядку.

23. Кожному депутату видається один бюлетень по виборах посадової особи або складу відповідного органу, який розглядається обласною Радою.

Бюлетені для таємного голосування видаються депутатам членами лічильної комісії згідно з списком депутатів після пред'явлення ними посвідчення депутата обласної Ради.

24. Після закінчення голосування лічильна комісія розкриває урни для таємного голосування та підраховує голоси.

Недійсними вважаються бюлетені невстановленої форми, а при виборах посадових осіб також бюлетені, в яких залишено більше однієї кандидатури на одну посаду. Прізвища, дописані в бюлетені, при підрахунку голосів не враховуються.

Вибраною посадовою особою вважається кандидат, який набрав більше половини голосів від загальної кількості обраних депутатів.

В разі, коли кількість обраних до складу органу, який обирається, виявляється менше від встановленого для цього органу кількісного складу, за рішенням обласної Ради проводяться повторні вибори по дообранню кандидатів, яких не вистачає для формування органу.

25. Про результати таємного голосування лічильна комісія складає протокол, який підписується всіма членами комісії. По доповіді лічильної комісії обласна Рада відкритим голосуванням більшістю голосів від кількості депутатів, присутніх на сесії, приймає рішення про затвердження результатів таємного голосування.

В разі обрання посадових осіб або органу, які вибираються обласною Радою, лічильна комісія доповідає Раді результати голосування по кожній кандидатурі окремо.

26. За вимогою не менше однієї четвертої від загальної кількості обраних депутатів Ради на сесії проводиться поіменне голосування. Поіменне голосування проводиться шляхом опитування депутатів Ради за алфавітним списком головою сесії або його заступником. Підрахунок голосів проводиться лічильною комісією.

27. Депутат обласної Ради народних депутатів користується вирішальним голосом з усіх питань, які розглядаються обласною Радою, має право обирати і бути обраним в органи обласної Ради.

При голосуванні по одному питанню кожний депутат обласної Ради має один голос і подає його за пропозицію або проти неї, або утримується. Депутат зобов'язаний особисто здійснювати голосу-

вання, він не має права подавати свій голос після закінчення голосування.

Депутат обласної Ради має право вносити пропозиції до порядку денного сесії обласної Ради, порядку розгляду та суті обговорюваних питань, по складу органів, створюваних обласною Радою, та кандидатурах посадових осіб, які обираються, призначаються або затверджуються обласною Радою, звертатися з запитами, приймати участь у дебатах, задавати запитання, вносити проекти рішень або поправки до них, виступати з обґрунтуванням своїх пропозицій та по мотивах голосування, давати довідки в порядку, встановленому цим регламентом.

Прохання про надання слова для виступу в дебатах з питання, яке розглядається обласною Радою, передається в секретаріат сесії. Секретаріат реєструє в порядку черговості їх подання та передає головуєчому на засіданні.

Кожний депутат обласної Ради в ході засідання повинен сприяти співробітництву, зближувати позиції сторін щодо питань, які розглядаються, досягненню згоди.

Під час виступу на сесії депутат обласної Ради не повинен використовувати в своїй промові грубі та некоректні висловлювання, закликати до незаконних та насильницьких дій.

Головуючий в такому разі має право зробити зауваження про недопустимість таких висловлювань та закликів.

Після другого попередження виступаючий позбавляється слова. При цьому головуєчий має право відключити мікрофон і в подальшому цій особі слово для повторного виступу з питання, яке обговорюється, не надавати, якщо сесія не прийме іншого рішення.

28. Головуючий на засіданні обласної Ради народних депутатів забезпечує виконання положень цього Регламенту стосовно порядку проведення сесій.

29. Головуючий на засіданні обласної Ради народних депутатів керує засіданнями обласної Ради, слідкує за дотриманням кворуму сесії та прийнятого депутатами порядку її роботи;

надає слово доповідачам, співдоповідачам та виступаючим на сесії в послідовності надходження їх записок в секретаріат сесії;

надає слово для виступів в дебатах з обговорюваного обласною Радою питання особам, запрошеним на сесію. При цьому депутати обласної Ради мають право на першочерговий виступ;

має право в необхідних випадках за згодою депутатів продовжити час для виступу;

оголошує письмові запити, особисті заяви та довідки депутатів, надає депутатам слово для усних запитів, запитань та довідок, а також зауважень щодо ведення сесії;

проводить голосування депутатів з питань, які потребують прийняття рішень обласної Ради та оголошує його результати;

на початку відкритого голосування оголошує кількість пропозицій, які пропонуються на голосування, уточнює їх формулювання, нагадує, якою більшістю голосів може бути прийняте рішення;

при грубому порушенні порядку засідання має право випроводити порушника, який не є депутатом обласної Ради, із залу;

дає доручення, пов'язані з забезпеченням роботи сесії обласної Ради, постійним комісіям та депутатам, а також секретаріату сесії обласної Ради.

30. Дебати з питання, яке розглядається, припиняються за рішенням обласної Ради. Перед припиненням дебатів головуючий інформує про кількість депутатів, які записалися для виступу і виступили.

За бажанням депутатів, які не виступали, тексти їх виступів можуть додаватися до стенографічного звіту сесії.

Після закінчення обговорення доповідачі та співдоповідачі мають право виступити з заключним словом.

При необхідності в кінці сесії надається час, але не більше 30 хвилин, для виступів депутатів обласної Ради з короткими заявами та повідомленнями. Дебати щодо цих заяв та повідомлень не відкриваються.

31. Обласна Рада народних депутатів з питань, які обговорюються, приймає рішення в межах, наданих їй Законом України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування", забезпечує їх виконання, здійснює контроль за впровадженням рішень в життя.

Депутати обласної Ради з питань, які розглядаються на сесії, для формулювання остаточного тексту проектів рішень свої пропозиції, зауваження або доповнення подають редакційній комісії в письмовій формі.

32. Розгляд пропозицій, доповнень та уточнень щодо проектів рішень обласної Ради народних депутатів проводиться лише після прийняття внесеного тексту проекту рішення за основу.

За рішенням обласної Ради текст проекту рішення на засіданні може не оголошуватися, якщо текст проекту розданий депутатам.

Рішення обласної Ради приймаються більшістю від загальної кількості обраних депутатів Ради і підписуються головою обласної

Ради народних депутатів, а в разі його відсутності - заступником голови Ради.

Рішення обласної Ради надсилається відповідним підприємствам, організаціям, установам, посадовим особам і доводяться до відома громадян не пізніше як у десятиденний строк після їх прийняття. Рішення обласної Ради набирають чинності з моменту їх прийняття, якщо не встановлено іншого строку введення цих рішень в дію.

Рішення обласної Ради, прийняті в межах її компетенції, є обов'язковими для виконання їх органами, обласною та районними державними адміністраціями, підприємствами, організаціями і установами, а також громадянами.

Інформаційні повідомлення про сесії обласної Ради народних депутатів, рішення Ради з питань державного, господарського та соціально-культурного будівництва публікуються в пресі, передаються по телебаченню та радіо.

33.Пропозиції та зауваження, висловлені в дебатах депутатами на сесії обласної Ради народних депутатів, передані в письмовій формі головуючому на сесії через секретаріат, розглядаються Радою або за її дорученням комісіями Ради, направляються на розгляд відповідним державним та громадським організаціям і посадовим особам, які зобов'язані у встановлений строк розглянути їх і про результати повідомити безпосередньо депутата, а також голову Ради.

34.Листи громадян, які надійшли на адресу сесії обласної Ради народних депутатів, розглядаються обласною Радою в порядку, передбаченому законодавством та регламентом обласної Ради народних депутатів.

Розділ VI. СТЕНОГРАФІЧНІ ЗВІТИ СЕСІЙ ОБЛАСНОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

35.На кожній сесії обласної Ради народних депутатів ведеться стенограма сесії. Може проводитись запис на фонограму зі строком її зберігання не більше трьох місяців після засідання Ради.

36.В стенографічному звіті сесії обласної Ради народних депутатів зазначаються такі дані:

найменування Ради, порядковий номер сесії / в межах скликання /, дата та місце проведення сесії;

число депутатів, обраних до обласної Ради, число присутніх та відсутніх депутатів;

порядок денний сесії, прізвище та номер виборчого округу допо-

віддача і співдоповідача по кожному питанню;

прізвища, номери виборчих округів депутатів, виступаючих в дебатах / для осіб, які не є депутатами обласної Ради, посади /, а також депутатів, які внесли запити, тексти їх виступів;

перелік всіх прийнятих рішень із зазначенням числа голосів, поданих за рішення, проти та тих, які утримались.

До стенографічного звіту сесії додаються рішення, прийняті обласною Радою, тексти доповідей і співдоповідей, письмові запити депутатів, тексти виступів депутатів, які записалися, але не виступили у зв'язку з припиненням дебатів, список відсутніх на сесії депутатів, список запрошених на сесію.

37. Стенографічний звіт сесії обласної Ради народних депутатів підписується головою Ради або його заступником та керівником секретаріату сесії.

Розділ VII. ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ДЕПУТАТІВ ОБЛАСНОЇ РАДИ.

38. Повноваження депутатів обласної Ради народних депутатів перевіряються комісією мандатною, з питань депутатської діяльності та етики обласної Ради.

Комісія мандатна, з питань депутатської діяльності та етики обирається на першій після виборів сесії обласної Ради з числа депутатів обласної Ради. Пропозиції щодо кількісного та персонального складу мандатної комісії вносяться депутатами обласної Ради.

39. Комісія мандатна, з питань депутатської діяльності та етики обласної Ради перевіряє правильність обрання кожного депутата, складає протокол про перевірку повноважень депутатів і про результати перевірки доповідає обласній Раді народних депутатів.

За поданням комісії мандатної, з питань депутатської діяльності та етики обласна Рада приймає рішення про визнання повноважень обраних депутатів, а в разі порушення законодавства про вибори – про визнання виборів окремих депутатів недійсними.

40. Питання про визнання повноважень обраних депутатів включається до порядку денного сесії і обговорюється обласною Радою до розгляду інших питань.

41. Після визнання повноважень депутатів голова або заступник Голови Ради видає кожному депутату депутатське посвідчення та нагрудний знак депутата встановленого зразка.

Депутатське посвідчення підписується головою обласної Ради, або його заступником і засвідчується гербовою печаткою обласної Ради народних депутатів.

Повноваження депутата обласної Ради як члена Ради починаються з моменту визнання обласною Радою і закінчуються в день виборів депутатів обласної Ради нового скликання або в день встановлення результатів голосування про відкликання депутата виборцями.

Повноваження депутата, його діяльність та обов'язки передбачені статтею 30 Закону України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування".

Розділ VIII. ГОЛОВА, ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ОБЛАСНОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ.

42. Права та повноваження голови обласної Ради народних депутатів, передбачені ст. 23 Закону України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування".

43. Голова обласної Ради обирається Радою таємним голосуванням з числа депутатів Ради на строк повноважень Ради і виконує свої обов'язки до обрання голови Ради нового скликання.

Кандидатури на посаду голови висувуються депутатами обласної Ради. По всіх висунутих кандидатурах, які дали згоду балотуватися, проводиться обговорення. Самовідвід приймається обласною Радою без голосування.

Кожному з кандидатів надається можливість виступити на засіданні до голосування з програмою. Депутати мають право задавати запитання кандидату, висловлювати свою думку щодо висунутої ним програми, агітувати "за" або "проти", пропонувати інші кандидатури.

Обговорення кандидатур припиняється за рішенням Ради, яке приймається простою більшістю голосів від числа присутніх депутатів. В список для таємного голосування вносяться всі запропоновані кандидатури, які розглядалися Радою, крім кандидатур, які взяли самовідвід.

Голова Ради вважається обраним, якщо за нього проголосувало більше половини від загальної кількості обраних депутатів Ради. У випадку, коли ні один з кандидатів не набрав необхідної кількості голосів, проводиться другий тур голосування. В цей тур

голосування проходить дві кандидатури, які набрали найбільшу кількість голосів в першому турі голосування. В разі, якщо другий тур голосування не визначить голови, то проводяться вибори повторно з висуванням кандидатур.

Рішення про обрання голови Ради підписує голова обласної виборчої комісії по виборах депутатів обласної Ради народних депутатів.

44. Суміщення обов'язків голови Ради з підприємницькою діяльністю, посадами в інших державних, господарських, громадських органах і організаціях, кооперативах не допускається. На час перебування на цій посаді голова Ради зупиняє своє членство в політичних партіях і рухах.

45. Голова обласної Ради у своїй діяльності підзвітний Раді і може бути звільнений з посади Радою, якщо за його звільнення проголосувало не менш як дві третини від загальної кількості обраних депутатів Ради або за рішенням місцевого референдуму.

Питання про звільнення голови обласної Ради може бути внесено на розгляд Ради на вимогу не менш як третини від загальної кількості обраних депутатів обласної Ради або за рішенням місцевого референдуму.

Дострокове припинення повноважень голови обласної Ради народних депутатів може бути здійснено Радою на прохання самого голови у випадку його хвороби або в зв'язку з іншими обставинами, які заважають виконанню покладених на нього обов'язків.

46. Заступник голови обласної Ради народних депутатів обирається Радою з числа депутатів за поданням голови Ради на строк повноважень Ради шляхом таємного або відкритого голосування і виконує свої обов'язки до обрання заступника голови Ради нового скликання. Вибори заступника голови обласної Ради проводяться відповідно до ст. 43 цього Регламенту.

Заступник голови обласної Ради працює на громадських засадах.

Разом з головою Ради заступник голови Ради організує діяльність Ради та її органів. Заступник голови Ради за дорученням голови Ради виконує повноваження, передбачені ст. 23 Закону України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування", заміщає голову Ради в разі його відсутності або неможливості виконання ним своїх обов'язків.

Заступник голови обласної Ради може бути звільнений з цієї посади тільки Радою. Питання про його звільнення може бути внесено на розгляд обласної Ради на вимогу не менш як третини від загальної кількості обраних депутатів обласної Ради, а також головою Ради.

Розділ ІХ. ПОСТІЙНІ КОМІСІЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ.

47. Постійні комісії обласної Ради народних депутатів є органами Ради народних депутатів, відповідальними перед нею і їй підзвітними.

Постійні комісії обираються обласною Радою з числа депутатів обласної Ради для вивчення, попереднього розгляду та підготовки питань, які належать до її відомої, здійснення контролю за виконанням рішень Ради.

Депутат може входити до складу однієї постійної комісії обласної Ради.

Обласна Рада на першій сесії утворює комісії: мандатну, з питань депутатської діяльності та етики; з питань планування, бюджету і фінансів; а також при необхідності постійні комісії з інших питань господарського і соціально-культурного будівництва, визначає їх кількісний склад.

Повноваження постійних комісій, організація роботи, взаємодія їх з іншими органами і організаціями передбачені статтями 26, 27, 28, 29 Закону України "Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування".

48. Постійні комісії обираються обласною Радою на строк її повноважень у складі голови і членів комісії. Голова постійної комісії обирається обласною Радою за поданням голови Ради. Заступник голови і секретар комісії обираються на засіданні постійної комісії.

До складу постійних комісій не можуть бути обрані голова, заступник голови обласної Ради.

Протягом строку своїх повноважень обласна Рада може утворювати нові постійні комісії, ліквідовувати і реорганізовувати раніше утворені комісії, вносити зміни до складу комісій.

Розділ X. КОНТРОЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОБЛАСНОЇ РАДИ.

49. Обласна Рада народних депутатів в межах своєї компетенції здійснює контроль за діяльністю всіх державних органів, підприємств, установ та організацій, розташованих на території області, за додержанням і запровадженням в життя Конституції та Законів України, інших актів вищестоячих органів державної влади, власних рішень, забезпечує дотримання законності.

15 жовтня 1992 року

№	Прізвище, ініціали	Номер виборчого округу
1.	Зоваленко Г.Б.	4
2.	Мельник А.Г.	8
3.	Бридаровка І.М.	9
4.	Боручало В.І.	11
5.	Дубровська С.М.	24
6.	Могренко М.С.	31
7.	Воробейко М.Д.	32
8.	Гаранка О.В.	35
9.	Голобородько П.А.	36
10.	Грибач С.А.	41
11.	Зоманко А.А.	44
12.	Даник В.А.	45
13.	Васильченко В.І.	46
14.	Давидюк М.В.	48
15.	Івонка М.В.	49
16.	Судетна Б.В.	54
17.	Калеснікова Т.А.	55
18.	Коваленко А.О.	57
19.	Іршак В.М.	61
20.	Коваленко О.В.	65
21.	Іван О.М.	67
22.	Савченко О.В.	70
23.	Давиденко М.А.	71
24.	Павлюк А.С.	74

Додаток № 12

до стенографічного звіту про
тринадцяту сесію обласної Ради
народних депутатів двадцять
першого скликання

С п и с о к

депутатів обласної Ради народних
депутатів, які були відсутні на
тринадцятій сесії обласної Ради

15 жовтня 1992 року

№ № п п	Прізвище, ініціали	Номер виборчого округу
1.	Коваленко Г.П.	4
2.	Мельник Л.Г.	8
3.	Предборська І.М.	9
4.	Борзунов В.І.	11
5.	Дубровська С.М.	24
6.	Мотренко М.С.	31
7.	Бороденко В.Д.	33
8.	Гаранжа О.В.	36
9.	Голобородько П.А.	38
10.	Грибач С.А.	41
11.	Фоменко В.М.	44
12.	Деняк В.А.	46
13.	Васильченко В.І.	47
14.	Дивников М.В.	48
15.	Іванов Ю.Ф.	49
16.	Судьїна В.В.	54
17.	Колесникова Т.А.	58
18.	Коваленко Л.О.	59
19.	Хряпін В.М.	61
20.	Коваленко О.В.	65
21.	Івах О.М.	67
22.	Скакодуб О.В.	70
23.	Дядченко М.А.	71
24.	Павлюк П.О.	74

25.	Башук П.і.	75
26.	Глуценко Л.Ф.	76
27.	Чернявський О.П.	77
28.	Доленко І.П.	80
29.	Тимченко В.І.	81
30.	Ховрат І.О.	83
31.	Ільїн М.І.	90
32.	Бородін М.Д.	95
33.	Бурим В.П.	98
34.	Супрун А.П.	103
35.	Самус І.О.	110
36.	Чуприна М.І.	111
37.	Овсієнко О.В.	114
38.	Пасяк В.М.	117
39.	Перепічай В.П.	120
40.	Яковенко Л.О.	123
41.	Даниленко В.А.	125
42.	Чирва В.Ф.	127
43.	Ізюменко М.П.	130
44.	Бублик В.М.	131
45.	Приймак М.О.	134
46.	Грабін В.В.	141
47.	Скляр В.В.	142
48.	Галай П.П.	144
49.	Турченко М.Г.	146
50.	Кірієнко М.М.	149
51.	Поляков Є.І.	152
52.	Сумбатов Р.А.	157
53.	Тищенко М.А.	159
54.	Ілленко В.А.	168
55.	Кщєнко В.І.	172
56.	Рагулін П.В.	173

Додаток № 13

до стенографічного звіту про
тринадцяту сесію обласної Ради
народних депутатів

С п и с о к

запрошених на тринадцяту сесію
обласної Ради народних депутатів
дванадцятого скликання

15 жовтня 1992 року

1. Марченко В.Р.	- народний депутат України
2. Грищенко І.М.	- народний депутат України
3. Єліфанов А.О.	- глава обласної державної адміністрації
4. Мінченко М.В.	- заступник глави обласної державної адміністрації
5. Положій В.М.	- заступник глави обласної державної адміністрації, начальник управління економіки
6. Співак В.І.	- завідувач юридичним відділом обласної державної адміністрації
7. Заяць К.С.	- начальник управління культури обласної державної адміністрації
8. Живодьор В.Ф.	- начальник управління освіти обласної державної адміністрації
9. Лушпа А.П.	- начальник управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації
10. Ільченко М.Т.	- начальник управління архітектури обласної державної адміністрації
11. Чумаченко К.С.	- начальник управління комунальної власності і приватизації обласної державної адміністрації
12. Берфман М.А.	- начальник управління капітального будівництва обласної державної адміністрації

13. Можилевський В.О.

- начальник управління житлово-комунального господарства обласної державної адміністрації

14. Гінч О.В.

- начальник управління у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС та екології обласної державної адміністрації

15. Пасюта М.І.

- начальник управління внутрішніх справ обласної державної адміністрації

16. Сало І.В.

- начальник фінансового управління обласної державної адміністрації

17. Базиль В.Я.

- начальник управління юстиції обласної державної адміністрації

18. Зеленський С.В.

- голова регіонального фонду державного майна України

19. Парафейник М.А.

- глава В-Писарівської районної державної адміністрації

20. Бесага О.В.

- глава Кролевецької районної державної адміністрації

21. Губа М.О.

- глава Липоводолинської районної державної адміністрації

22. Яценко В.А.

- глава Недригайлівської районної державної адміністрації

23. Ситник Ю.В.

- глава Охтирської районної державної адміністрації

24. Вакал О.А.

- глава Сумської районної державної адміністрації

25. Тищенко І.А.

- глава Шосткинської районної державної адміністрації

26. Блажко В.О.

- голова Білопільської районної Ради народних депутатів

27. Міщенко В.М.

- голова Буринської районної Ради народних депутатів

28. Євченко Г.М.

- голова В-Писарівської районної Ради народних депутатів

29. Забара М.Г.

- голова Краснопільської районної Ради народних депутатів

30. Гарбар А.І.

- голова Лебединської районної Ради народних депутатів

3.

31. Савченко В.В.	- голова Липоводолинської районної Ради народних депутатів
32. Коренев О.І.	- голова Недригайлівської районної Ради народних депутатів
33. Думанчук Ю.В.	- голова Путивльської районної Ради народних депутатів
34. Дробязко В.М.	- голова Роменської районної Ради народних депутатів
35. Левенко Г.М.	- голова Середино-Будської районної Ради народних депутатів
36. Кузнецов В.А.	- голова Сумської районної Ради народних депутатів
37. Березін М.Я.	- голова Тростянецької районної Ради народних депутатів
38. Тимошенко М.П.	- голова Ямпільської районної Ради народних депутатів
39. Василенко Г.М.	- голова Конотопської міської Ради народних депутатів
40. Коновалов О.В.	- голова Охтирської міської Ради народних депутатів
41. Андрусенко В.М.	- голова Роменської міської Ради народних депутатів
42. Лепішко І.О.	- голова Шосткинської міської Ради народних депутатів
43. Сергеев А.П.	- начальник обласного управління Національного банку України
44. Зозулинський В.О.	- заступник прокурора області
45. Федоришин П.П.	- голова обласного суду
46. Смажник М.Ф.	- начальник управління служби безпеки України по Сумській області
47. Плюйко Л.О.	- голова обласної ради профспілок
48. Козаченко К.П.	- голова обкому профспілок працівників державних установ
49. Бойко В.М.	- редактор газети "Сумщина"
50. Савченко В.К.	- генеральний директор об'єднання телебачення і радіомовлення
51. Максютенко В.П.	- власний кореспондент газети "Голос України" по Сумській області
52. Гордус О.М.	- старший редактор радіо облтеле-радіокомітету
53. Мироненко В.С.	- завідувач відділом газети "Сумщина"

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ

по вопросу Пр. внесенная в повестку дня "Звіт
представника президента в Сучакій обл."

	<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
Счетчик № 1	<u>7</u>	<u>5</u>	
Счетчик № 2	<u>1</u>	<u>10</u>	
Счетчик № 3	<u>1</u>	<u>17</u>	
Счетчик № 4	<u>-</u>	<u>10</u>	
Счетчик № 5	<u>-</u>	<u>7</u>	
Счетчик № 6			
ИТОГО:	<u>9</u>	<u>49</u>	<u>не голосуют</u>

Председатель счетной
комиссии

Кондрат
Вит
Вит
Мих
Фед

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ

по вопросу Обращение издательств Советов
направив отделовым документов (по вопросу
Коллективизации).

	<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
Счетчик № 1	_____	_____	_____
Счетчик № 2	_____	_____	_____
Счетчик № 3	_____	_____	_____
Счетчик № 4	_____	_____	_____
Счетчик № 5	_____	_____	_____
Счетчик № 6	_____	_____	_____
ИТОГО:	<u>абсолютное</u> <u>большинство 3</u>		<u>1</u>

Председатель счетной
комиссии

Коллектив
В. В. В.
В. В. В.
В. В. В.
В. В. В.

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ
по вопросу "Про проект нової Конституції України"

	<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
Счетчик № 1	_____	_____	_____
Счетчик № 2	_____	_____	_____
Счетчик № 3	_____	_____	_____
Счетчик № 4	_____	_____	_____
Счетчик № 5	_____	_____	_____
Счетчик № 6	_____	_____	_____
ИТОГО:	<u>Очевидне</u> <u>біловий А</u>	<u>—</u>	<u>1</u>

Председатель счетной
комиссии

[Handwritten signatures and stamps]

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ

по вопросу "Про відновлення статусу села
Великий Ліс Шосткинського району." - - -

	<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
Счетчик № 1	_____	_____	_____
Счетчик № 2	_____	_____	_____
Счетчик № 3	_____	_____	_____
Счетчик № 4	_____	_____	_____
Счетчик № 5	_____	_____	_____
Счетчик № 6	_____	_____	_____
ИТОГО:	<u>Односторонно</u> _____	_____	_____

Председатель счетной
комиссии

В. М. Мещеряков
В. М. Мещеряков
В. М. Мещеряков
В. М. Мещеряков
В. М. Мещеряков

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ

по вопросу Про зміни в складі комісії обласної Ради
народних депутатів з питань поновлення прав
реабілітованих.

	<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
Счетчик № 1	<u>14</u>	<u> </u>	<u> </u>
Счетчик № 2	<u>29</u>	<u> </u>	<u> </u>
Счетчик № 3	<u>12</u>	<u> </u>	<u> </u>
Счетчик № 4	<u>11</u>	<u> </u>	<u> </u>
Счетчик № 5	<u>10</u>	<u> </u>	<u> </u>
Счетчик № 6	<u>17</u>	<u>—</u>	<u>—</u>
ИТОГО:	<u>88</u>	<u>—</u>	<u>Не удержувалися</u>

Председатель счетной
комиссии

[Handwritten signatures and initials]

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ

по вопросу Інформація постійної комісії по законності,
правах людини та охороні громадського порядку про виконан-
ня доручення дванадцятої сесії обласної Ради народних
депутатів.

	<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
Счетчик № 1	_____	_____	_____
Счетчик № 2	_____	_____	_____
Счетчик № 3	_____	_____	_____
Счетчик № 4	_____	_____	_____
Счетчик № 5	_____	_____	_____
Счетчик № 6	_____	_____	_____
ИТОГО:	_____	_____	_____

Председатель счетной
комиссии

Касимет
В. М.
В. М.
В. М.
В. М.

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ

по вопросу 4 Про відміну податку з доходу
для фірми "Побутсервіс" -----

	<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
Счетчик № 1	<u>11</u>	_____	_____
Счетчик № 2	<u>12</u>	_____	_____
Счетчик № 3	<u>12</u>	_____	_____
Счетчик № 4	<u>13</u>	_____	_____
Счетчик № 5	<u>13</u>	_____	_____
Счетчик № 6	<u>16</u>	_____	_____

ИТОГО: 77 не участвовало

Председатель счетной
комиссии

Васильев
[Signature]
[Signature]
[Signature]
[Signature]

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ

по вопросу "Про зміни в Статуті редакції газети
обласної Ради народних депутатів "Сумщина".

	<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
Счетчик № 1	<u>12</u>	<u>—</u>	<u>—</u>
Счетчик № 2	<u>14</u>	<u>—</u>	<u>—</u>
Счетчик № 3	<u>14</u>	<u>—</u>	<u>—</u>
Счетчик № 4	<u>11</u>	<u>—</u>	<u>—</u>
Счетчик № 5	<u>27</u>	<u>—</u>	<u>—</u>
Счетчик № 6	<u>9</u>	<u>1</u>	<u>3</u>
	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>2</u>
ИТОГО:	<u>89</u>	<u>5</u>	<u>5</u>

Председатель счетной
комиссии

Handwritten signatures and stamps:
 1. A large, stylized signature in blue ink.
 2. A smaller signature below it.
 3. A circular official stamp with illegible text.
 4. Another signature below the stamp.
 5. A final signature at the bottom.

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ

по вопросу О разрешении областного Совета
на привлечение к уголовной ответственности
депутата Гончаренко М. П.

	<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
Счетчик № 1	<u>26</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
Счетчик № 2	<u>14</u>	<u>3</u>	<u>1</u>
Счетчик № 3	<u>11</u>	<u>1</u>	<u>3</u>
Счетчик № 4	<u>7</u>	<u>2</u>	<u>-</u>
Счетчик № 5	<u>16</u>	<u>3</u>	<u>-</u>
Счетчик № 6	<u>15</u>	<u>1</u>	<u>-</u>
ИТОГО:	<u>89</u>	<u>11</u>	<u>5</u>

Председатель счетной
комиссии

[Handwritten signatures and initials]

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ

по вопросу "Про зміни в регламенті обласної Ради народних депутатів" -----

	<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
Счетчик № 1	_____	_____	_____
Счетчик № 2	_____	_____	_____
Счетчик № 3	_____	_____	_____
Счетчик № 4	_____	_____	_____
Счетчик № 5	_____	_____	_____
Счетчик № 6	_____	_____	_____
ИТОГО:	<u>Вовшич нею</u>	<u>—</u>	<u>Годсент не удерживался</u>

Председатель счетной
комиссии

Монах
С
В
З
С

ИТОГИ ГОЛОСОВАНИЯ

по вопросу Образовании

Земельного М. Рыбин
ст. п.

		<u>За</u>	<u>Против</u>	<u>Воздержались</u>
/	Счетчик № 1	26 24	1	
/	Счетчик № 2	14 10	3	
	Счетчик № 3	11 12	1	
3	Счетчик № 4	7 7	2	
	Счетчик № 5	16 15	3	
	Счетчик № 6	18 14	1	
	ИТОГО:	89 82		14

Председатель счетной
комиссии

ЗМІСТ

стенографічного звіту про роботу тринадцятої
сесії обласної Ради народних депутатів двадцять
першого скликання

15 жовтня 1992 року

Сторінки

1. Відкриття тринадцятої сесії обласної Ради народних депутатів	I
2. Затвердження робочих органів сесії	I
3. Порядок денний тринадцятої сесії обласної Ради народних депутатів	I - 2
4. Регламент роботи тринадцятої сесії обласної Ради народних депутатів	2 - 3
5. Розгляд питання "Про проект нової Конституції України":	
Доповідь Бондаренка А.Д. - голови обласної Ради народних депутатів /додаток № 2/;	
Співдоповідь Прядка А.І. - голови постій- ної комісії по законності, правах людини та охороні громадського порядку /додаток № 4/;	
Виступи в обговоренні питання "Про проект нової Конституції України":	
Пишного І.І.	4 - 5
Елишевича Г.Л.	5 - 6
Гриценка І.М.	6 - 7
Казбана В.П.	7 - 9
Закроя В.М.	9 - 10
Шпетної Г.І.	10 - 12
Думанчука Ю.В.	13 - 16
Калиняка О.П.	16 - 17
Марченка В.Р.	17 - 19

	2
Любчака В.П.	20 - 21
Баштового В.Ю.	22 - 23
Пилипенко Л.В.	23 - 24
Заключне слово Бондаренка А.Д.	24 - 25
Прийняття рішення "Про проект нової Конституції України"	25
Прийняття рішення "Про звернення голів районних Рад народних депутатів до Верховної Ради України, Президента України"	25
6. Доповідь Губаря М.Г. "Про зміни в регла- менті обласної Ради народних депутатів"	26 - 27
7. Обговорення питання та прийняття рішення "Про зміни в Статуті редакції газети обласної Ради народних депутатів "Сумщина"	27 - 29
8. Прийняття рішення "Про відновлення статусу села Великий Ліс Шосткинського району"	29
9. Інформація постійної комісії по законності, правах людини та охороні громадського порядку про виконання доручення дванадцятої сесії обласної Ради народних депутатів, обговорення її	30 - 32
10. Інформація Титова В.П. "Про зміни в складі комісії обласної Ради народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих" та прийняття рішення з цього питання	32
11. Обговорення питання "Про відміну податку з доходу для фірми "Побутсервіс"	32 - 33
12. Розгляд питання та прийняття рішення "Про подання прокурора області"	33 - 35
13. Інформація керівника секретаріату сесії про звернення, які надійшли на адресу сесії	36 - 37

14.Прийняття рішення "Про зміни в регламенті обласної Ради народних депутатів"	38
15.Обговорення питань в "Різному"	38 - 39
16.Закриття сесії	39

Додатки:

1.Склад робочих органів сесії /лічильна, редакційна комісії, секретаріат/	40 - 41
2.Доповідь Бондаренка А.Д. "Про проект нової Конституції України"	42 - 56
3.Заява чотирнадцятої сесії Глухівської міської Ради народних депутатів обласній Раді народних депутатів	57 -
4.Співдоповідь Прядка А.І. "Про проект нової Конституції України"	58 - 61
5.Рішення сесії "Про проект нової Конституції України"	62 - 65
6.Рішення сесії "Про звернення голів районних Рад народних депутатів до Верховної Ради України, Президента України"	66
7.Рішення сесії "Про зміни в Статуті редакції газети обласної Ради народних депутатів "Сумщина"	67 - 74
8.Рішення сесії "Про відновлення статусу села Великий Ліс Шосткинського району"	75
9.Рішення сесії "Про зміни в складі комісії обласної Ради народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих"	76 - 77
10.Рішення сесії "Про подання прокурора Сумської області"	78

II.Рішення сесії "Про зміни у регламенті роботи обласної Ради народних депутатів"	79 - 96
I2.Список депутатів обласної Ради народних депутатів, які були відсутні на тринадцятій сесії обласної Ради	97 - 98
I3.Список запрошених на тринадцяту сесію обласної Ради народних депутатів	99 - 101
I4.Матеріали лічильної комісії	102 - 112

ЗАВЕРИТЕЛЬНАЯ ПОДПИСЬ

В данном деле пронумеровано 112 листов

(сто двенадцать)

14. 04. 1993 г.

Должность зав. крот. часовой

Подпись

Р. С. Сер